

Openbare versie Migratieradar T1

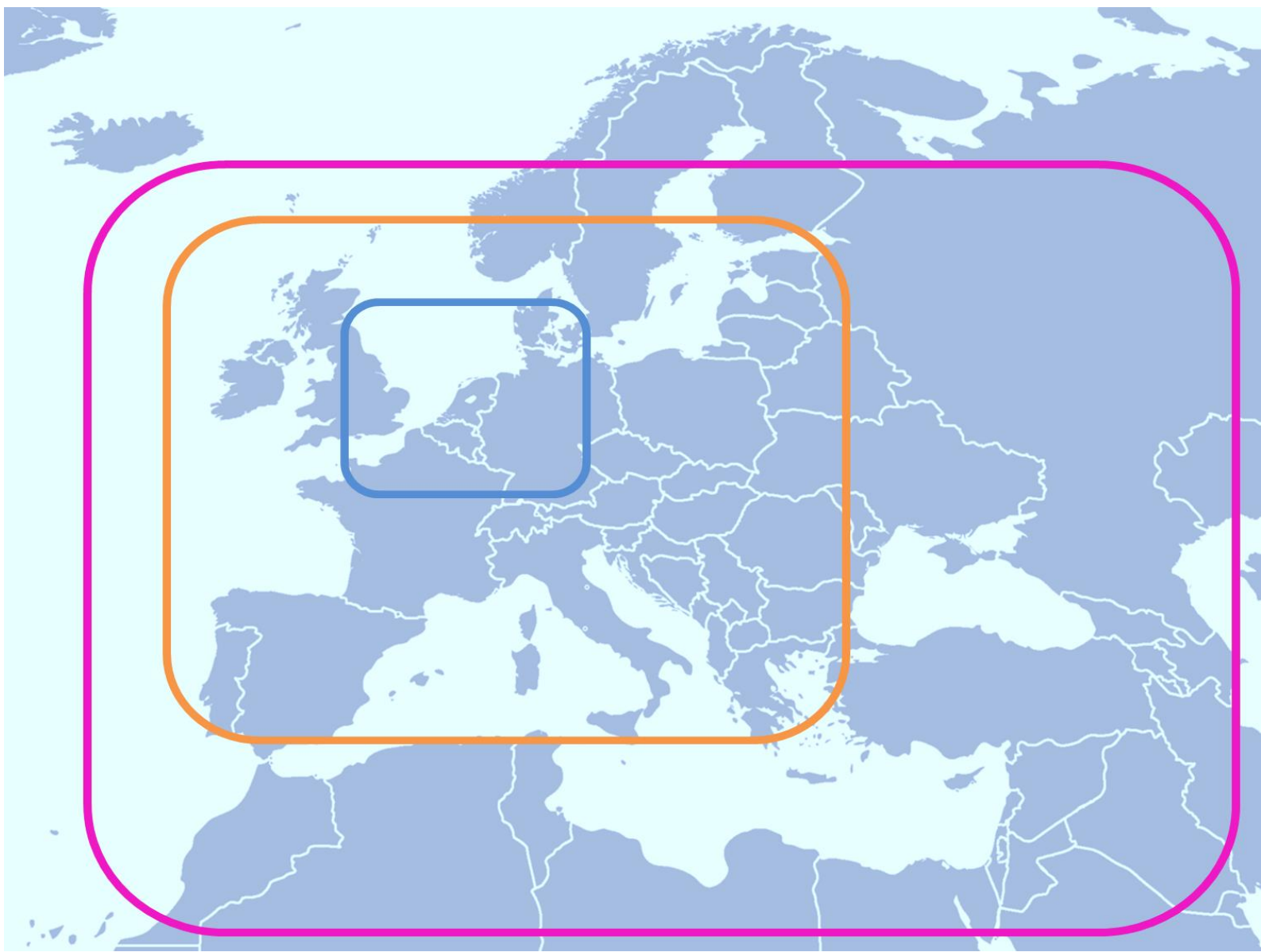
Ontwikkeling en verwachting van asiel gerelateerde migratie

Koninklijke Marechaussee

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Colofon

Titel	De openbare versie van de Migratieradar januari - april 2022. Ontwikkeling en verwachting van asiel-gerelateerde migratie.
Inhoud	De openbare versie van de Migratieradar is een kwalitatief en kwantitatief analyseproduct. Het analyseert asiel-gerelateerde migratie naar en binnen de EU+ (Europese Unie, Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Zwitserland en IJsland) met een specifieke focus op Nederland. Deze versie van het rapport bevat de volgende onderdelen: 1. asielaanvragen in Nederland en in de EU+; 2. 5 uitgelichte nationaliteiten; 3. ontwikkelingen in herkomst- en transitlanden; 4. (beleids)ontwikkelingen in Nederland en andere EU-lidstaten.
Rapportageperiode	De Migratieradar wordt eens per tertiaal uitgebracht. Dit rapport blikt terug op de periode januari - april 2022. De gegevens zijn aangevuld, ter vergelijking, met gegevens uit voorgaande maanden en uit dezelfde periode van een jaar eerder.
Samenwerking	De Migratieradar is tot stand gekomen door samenwerking met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT) van de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) en de Koninklijke Marechaussee (KMar).
Bronnen	De openbare versie van de Migratieradar is gebaseerd op informatie uit databases (van o.a. IND-METiS, SAS van KMar, Eurostat, IOM en UNHCR) en mediaberichten. IND SUA Onderzoek & Analyse Ministerie van Justitie en Veiligheid Immigratie en Naturalisatiedienst Rijnstraat 8 2515 XP Den Haag Postbus 16275 2500 BG Den Haag

Inhoud

1	TERUGBLIK ASIELAANVRAGEN IN NEDERLAND EN IN DE EU+	4
1.1	EERSTE ASIELAANVRAGEN IN NEDERLAND.....	4
1.1.1	<i>Asielaanvragen van personen afkomstig uit “veilige landen van herkomst”</i>	<i>6</i>
1.1.2	<i>Asielaanvragen van personen van visumvrije landen</i>	<i>6</i>
1.1.3	<i>Asielaanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen.....</i>	<i>7</i>
1.2	TIJDELIJKE BESCHERMINGSSTATUS.....	8
1.2.1	<i>Tijdelijke beschermingsstatus in Nederland.....</i>	<i>8</i>
2	UITGELICHTE NATIONALITEITEN	9
2.1	OEKRAÏNERS.....	9
2.1.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>9</i>
2.1.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>9</i>
2.2	RUSSEN.....	10
2.2.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>10</i>
2.2.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>10</i>
2.3	BELARUSSEN	11
2.3.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>11</i>
2.3.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>11</i>
2.4	PAKISTANEN.....	12
2.4.1	<i>Toelichting cijfers</i>	<i>12</i>
2.4.2	<i>Ontwikkelingen</i>	<i>12</i>
3	RELEVANTE ONTWIKKELINGEN IN DE REGIO'S.....	14
3.1	SUB-SAHARA AFRIKA	14
3.1.1	<i>Eritrea</i>	<i>14</i>
3.1.2	<i>Ethiopië</i>	<i>14</i>
3.1.3	<i>Nigeria</i>	<i>15</i>
3.1.4	<i>Somalië</i>	<i>15</i>
3.2	NOORD-AFRIKA – MAROKKO	16
3.3	AZIË	16
3.3.1	<i>Afghanistan</i>	<i>16</i>
3.3.1	<i>China</i>	<i>17</i>
3.4	EUROPA – MOLDAVIË	18
3.5	MIDDEN-OOSTEN	18
3.5.1	<i>Irak</i>	<i>18</i>
3.5.2	<i>Jemen</i>	<i>19</i>
3.5.3	<i>Syrië</i>	<i>19</i>
3.5.4	<i>Turkije</i>	<i>21</i>
4	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN DE EU.....	22
4.1	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN NEDERLAND.....	22
4.2	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN IN ANDERE EU-LIDSTATEN	24
4.3	(BELEIDS)ONTWIKKELINGEN OP EU-NIVEAU	26
	BIJLAGE I HET GEBRUIK VAN MIGRATIE- EN ASIELDATA.....	27

1 Terugblik asielaanvragen in Nederland en in de EU+

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen van asielaanvragen van de meest voorkomende en meest opvallende nationaliteiten in Nederland en de EU+¹ in het eerste tertaal van 2022 weergegeven.

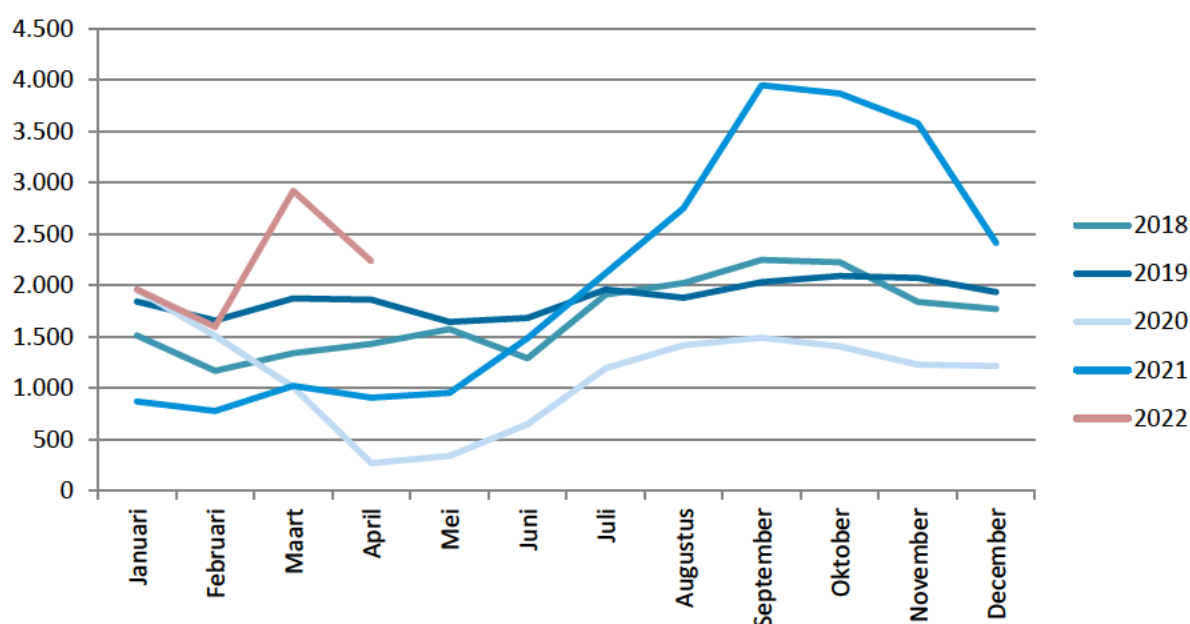
Leeswijzer

In deze paragraaf wordt gerapporteerd over het aantal eerste asielaanvragen in Nederland. Deze aantallen bevatten niet de personen die gebruik maken van de tijdelijke beschermingsstatus. Sinds eind februari kunnen personen die gevlucht zijn vanwege de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in de EU+ aanspraak maken op een tijdelijke beschermingsstatus. In paragraaf 1.3 wordt verder ingegaan op het aantal personen dat gebruik heeft gemaakt van deze tijdelijke beschermingsstatus.

1.1 Eerste asielaanvragen in Nederland

In het eerste tertaal is het totaal aantal ingediende eerste asielaanvragen (8.713) gedaald in vergelijking met het voorgaande tertaal (-5.106, -37%). Dit is deels toe te schrijven aan de piek in evacuatievluchten uit Afghanistan eind vorig jaar. Vanwege de economische en humanitaire crisis in Afghanistan vinden deze vluchten sinds augustus plaats (zie [paragraaf 3.3.1](#)). Ook is er sprake van een seizoenseffect: het aantal asielaanvragen neemt in de eerste maanden van het jaar doorgaans af. Zoals in [Figuur 1.1](#) zichtbaar is er in maart een piek in het aantal aanvragen geweest. In deze maand was er een piek in de instroom van meerdere nationaliteiten in de top 10, waar we op dit moment geen duidelijke verklaring voor hebben. Hierbij zijn het aantal eerste asielaanvragen van Afghanen (+409, +440%) en Jemenieten (+202, +173%) het meest gestegen, zowel absoluut als procentueel gezien. Het aantal asielaanvragen blijft in het eerste tertaal van 2022 hoger dan in voorgaande jaren (+5.141, +37% t.o.v. 2021). In deze periode vorig jaar werd de asielinstroom beïnvloedt door de COVID-19 pandemie en de daaraan gerelateerde reisrestricties; de cijfers van januari en februari zijn vergelijkbaar met die van dezelfde maanden in 2019.

Figuur 1.1 – Aantal eerste asielaanvragen van januari 2018 t/m april 2022

Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 18 mei 2022.

¹ Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland en IJsland.

In [Figuur 1.2](#) is zichtbaar dat de stijging in de eerste asielaanvragen van de vorige rapportageperiode niet doorzet; voor alle nationaliteiten uit de top 5 is het aantal asielaanvragen ten opzichte van het laatste tertaal van 2021 gedaald, met uitzondering van Pakistanen. Voornamelijk het aantal eerste asielaanvragen van Syriërs (-2.838, -56%) en Afghanen (-1.268, -55%) is gedaald.

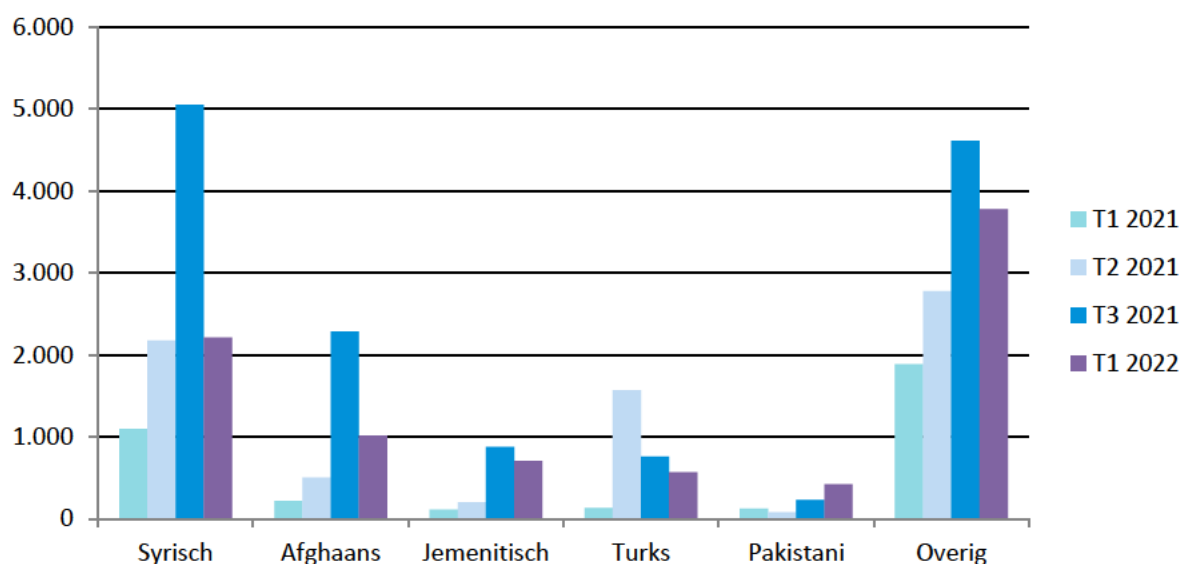
Het aantal Afghaanse eerste asielaanvragen neemt af doordat de evacuatie afneemt; het aantal eerste asielaanvragen in het derde tertaal van 2021 waren voornamelijk afkomstig van evacuees.

Het aantal aanvragen van Syriërs was in het laatste tertaal gestegen, en dit tertaal weer gedaald naar een vergelijkbaar aantal als in het tweede tertaal van 2021. Mogelijk is de piek eind 2021 veroorzaakt doordat veel Syriërs gewacht hebben met doorreizen tot de reisrestricties vanwege Covid-19 afgeschaft werden, en heeft dit ervoor gezorgd dat toen het reizen weer kon er in één keer grotere getallen Syriërs eind 2021 in Nederland zijn gearriveerd. Daarbij is in 2021 een toename geweest van het aantal illegale grensoverschrijdingen op de Oostelijke grensroute doordat migranten zijn ingezet als drukmiddel door Belarus (zie [Migratieradar T3 2021](#)), wat ook voor een toename van Syriërs eind 2021 gezorgd kan hebben.

Het aantal Jemenitische aanvragen neemt iets af ten opzichte van het laatste tertaal, maar blijft hoog vergeleken met de tertalen daarvoor. Sinds het laatste tertaal van 2021 is er een verhoogde instroom van Jemenieten in Nederland, en is Nederland het populairste bestemmingsland voor Jemenieten in de EU+. In 2021 werd de instroom van Jemenieten mogelijk beïnvloed door de situatie in Belarus in 2021 en door de mogelijkheid die Jemenieten voorheen hadden om met een machtiging voorlopig verblijf (mvv) voor zoekjaar hoogopgeleiden Nederland in te reizen (zie [Migratieradar T3 2021](#)). Ook nu deze factoren niet meer van invloed zijn, blijft de instroom in Nederland hoog.

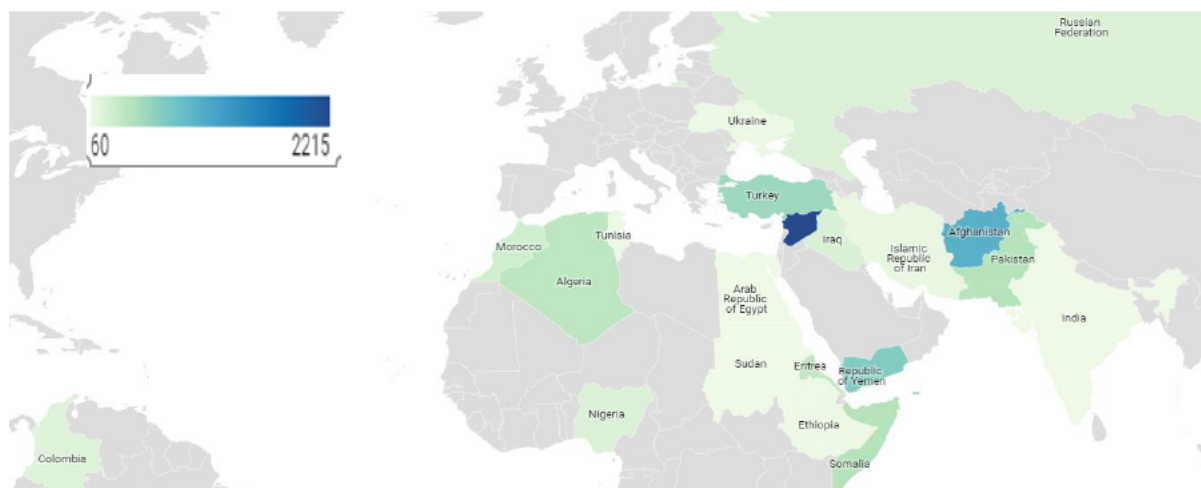
Nieuw in de top 5 zijn daarnaast Pakistanen. Een toename van Pakistanen is ook zichtbaar op de verschillende routes. Mogelijk zorgen de verergerde economische crisis en afnemende leefbaarheid, tezamen met de voortdurende beperking van mensenrechten, ervoor dat meer Pakistanen het land verlaten (zie [paragraaf 2.4.2](#)). Het aantal aanvragen in de EU+ is niet toegenomen. Nederland ontvangt na Italië de meeste asielaanvragen van Pakistanen (zie ook [paragraaf 2.4.1](#)).

Figuur 1.2 – Aantal eerste asielaanvragen in T1 in Nederland voor top 5 nationaliteiten

Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 18 mei 2022. Top 5 is gebaseerd op de top 5 in het eerste tertaal 2022.

In [Figuur 1.3](#) wordt de top 20 nationaliteiten die in het eerste tertaal een eerste aanvraag in Nederland deden weergegeven. Naarmate een land donkerder blauw gekleurd is, zijn er meer eerste asielaanvragen met de nationaliteit van dat land gedaan.

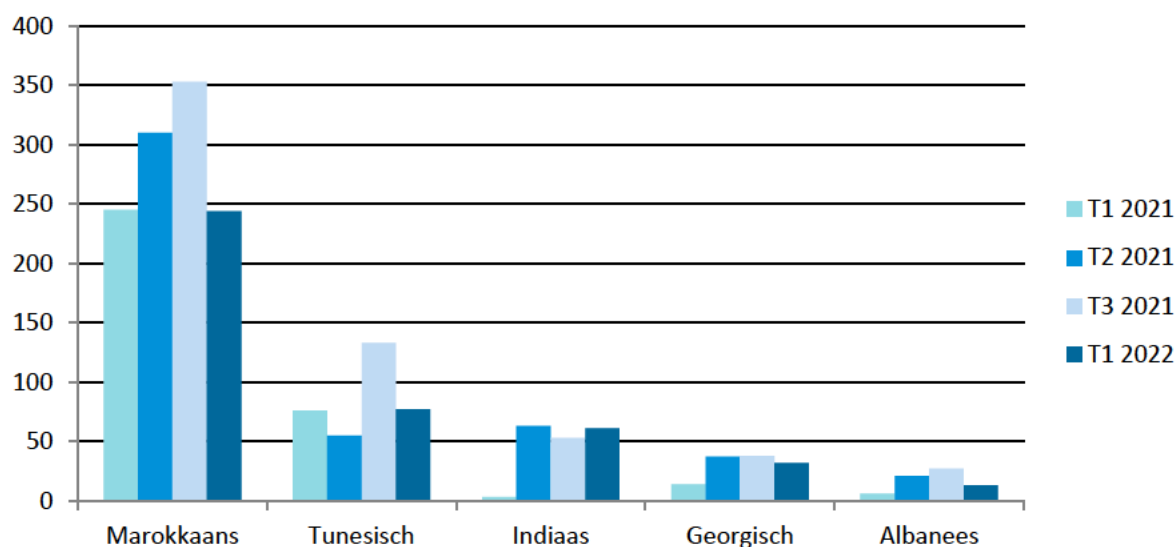
Figuur 1.3 – Visuele weergave top 20 nationaliteiten eerste asielaanvragen in Nederland T1

Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 18 mei 2022. Figuur gemaakt op datawrapper.de.

1.1.1 Asielaanvragen van personen afkomstig uit “veilige landen van herkomst”

Het totale aantal aanvragen van personen met een nationaliteit van veilige landen van herkomst (496) is in het eerste tertaal verder *gedaald*, zowel ten opzichte van vorig tertaal (-267, -33%) als van tertaal 1 in 2021 (-239, -36%). In het afgelopen jaar zijn een aantal landen van de lijst met veilige landen van herkomst verwijderd. De oorzaak van het verschil met het vorige tertaal is niet geheel duidelijk, maar mogelijk spelen de problemen in de opvang hier een rol in (zie [paragraaf 4.1](#)). Vooral het aantal eerste asielaanvragen van Marokkanen (-109, -31%) en Tunesiërs (-56, -42%) nam af. Daarnaast namen eerste asielaanvragen van de ‘overige nationaliteiten’ die buiten de top 5 vallen samen genomen ook af van 131 naar 69 in tertaal 1.

Vanwege de oorlog in Oekraïne is Oekraïne niet langer aangemerkt als veilig land van herkomst. Oekraïne stond in het vorige tertaal in de top 5 met 35 eerste asielaanvragen.

Figuur 1.4 – Aantal eerste asielaanvragen in Nederland voor top 5 nationaliteiten van veilige landen van herkomst T1

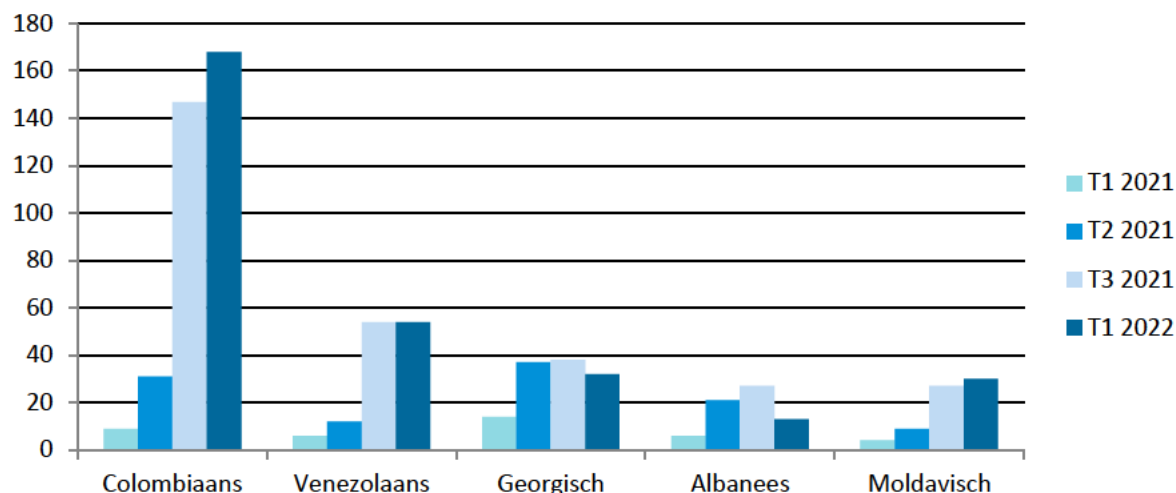
Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 18 mei 2022.

1.1.2 Asielaanvragen van personen van visumvrije landen

Het aantal aanvragen van personen afkomstig uit visumvrije landen is in het eerste tertaal (390) vrijwel gelijk gebleven in vergelijking met het voorgaande tertaal (383), maar gestegen in vergelijking met het eerste tertaal van 2021 (+79%). Bij de top 5 nationaliteiten valt vooral de

stijging vanaf het derde tertaal van 2021 van Colombianen op (zie ook [Figuur 1.5](#) hieronder). In deze periode vorig jaar werd de asielinstroom beïnvloed door de COVID-19 pandemie en de daaraan gerelateerde reisrestricties.

Figuur 1.5 – Aantal eerste asielaanvragen in Nederland voor top 5 nationaliteiten afkomstig uit visumvrije landen T1

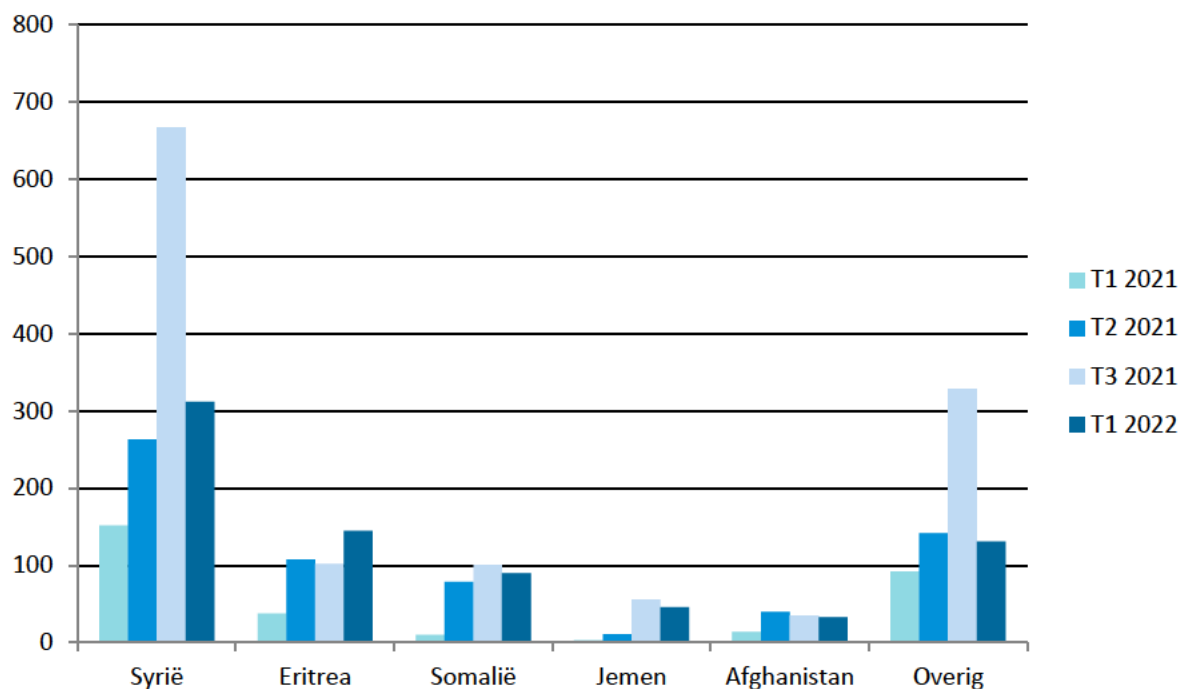
Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 18 mei 2022.

1.1.3 Asielaanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Het aantal aanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) is in het eerste tertaal *gedaald* (757) in vergelijking met voorgaand tertaal (-41%), maar gestegen in vergelijking met het eerste tertaal van 2021 (+35%). In het eerste tertaal van 2021 werd de asielinstroom beïnvloed door de COVID-19 pandemie en de daaraan gerelateerde reisrestricties. Het aandeel amv's (9%) van de totale asielinstroom is gelijk gebleven aan het tertaal hiervoor (9%). De daling van het aantal amv's lijkt dus gerelateerd aan de daling van de totale asielinstroom.

In [Figuur 1.6](#) is te zien dat voornamelijk het aantal aanvragen van Syrische amv's (-355, -53%) en van de 'overige nationaliteiten' die buiten de top 5 vallen samengenomen (-198, -60%) gedaald zijn ten opzicht van het vorige tertaal, in het vorige tertaal had juist een grote stijging plaatsgevonden. Deze dalingen lijken gelijk op te gaan met de dalingen van het totaal aantal eerste asielaanvragen (ook niet-amv's) van deze nationaliteiten; het totaal aantal eerste asielaanvragen van Syriërs is in tertaal 1 met -56% (-2.838) gedaald.

Daarnaast valt op dat in het eerste tertaal van 2022 de aanvragen van Eritrese amv's gestegen zijn met 42% (+43), terwijl het totaal aantal eerste asielaanvragen van Eritreeërs (ook niet amv's) vrijwel gelijk gebleven is (336 in tertaal 1 2022 t.o.v. 331 in tertaal 3 2021). Mogelijk heeft de deelname van Eritrese troepen aan de strijd in Tigray en het plan van de Eritrese president om troepen te sturen naar Rusland om tegen de Oekraïne te vechten effect gehad op Eritrese amv's. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot recrutering van steeds jongere dienstplichtigen (zie [paragraaf 3.1.1](#)). Overigens blijkt uit cijfers van Eurostat dat ruim meer dan de helft van de eerste asielaanvragen van Eritrese amv's binnen de EU in Nederland wordt ingediend.

Figuur 1.6 – Aantal eerste asielaanvragen in Nederland door amv's voor top 5 nationaliteiten T1

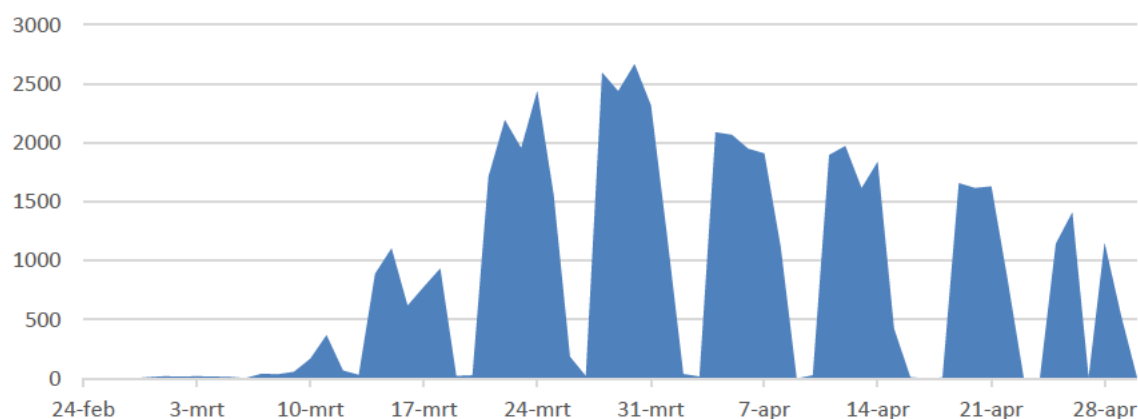
Bron: METIS Factboards, geraadpleegd op 18 mei 2022.

1.2 Tijdelijke beschermingsstatus

Sinds eind februari kunnen personen die gevlucht zijn vanwege de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in de EU+ aanspraak maken op een tijdelijke beschermingsstatus. In deze paragraaf wordt gerapporteerd over het aantal registraties van de tijdelijke beschermingsstatus.

1.2.1 Tijdelijke beschermingsstatus in Nederland

In de periode van 24 februari tot 1 mei 2022 hebben 53.461 personen in Nederland een aanvraag gedaan voor de tijdelijke beschermingsstatus. In [figuur 1.9](#) is zichtbaar dat het aantal aanvragen aanvankelijk steeg, om vanaf eind maart weer af te nemen.

Figuur 1.9: Aantal aanvragen in Nederland voor de tijdelijke beschermingsstatus

In totaal is de tijdelijke beschermingsstatus in Nederland aangevraagd door personen van 87 verschillende nationaliteiten. Het overgrote deel van de aanvragen is ingediend door Oekraïners (50.828). De vijf nationaliteiten die naast Oekraïners het meest gebruik hebben gemaakt van de tijdelijke beschermingsstatus zijn Nigerianen (454), Marokkanen (275), onbekende nationaliteit (232), Syriërs (160) en Russen (162).

2 Uitgelichte nationaliteiten

In dit hoofdstuk worden vier nationaliteiten uitgelicht om inzicht te geven in de ontwikkelingen in de landen van herkomst. Daarnaast wordt ingegaan op opvang in de regio en eventuele reisroutes richting de EU.²

In onderstaande cijferoverzichten per nationaliteit is voor de eerste asielaanvragen in Nederland gebruik gemaakt van Metis-data.³ Voor asielaanvragen in de EU+ is gebruik gemaakt van Eurostat-data. De data in Eurostat waren compleet t/m februari.⁴ De top drie van ontvangende landen is berekend op basis van de beschikbare maanden (t/m februari).

2.1 Oekraïners

2.1.1 Toelichting cijfers

Sinds eind februari kunnen personen die gevlucht zijn vanwege de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in de EU+ aanspraak maken op een tijdelijke beschermingsstatus. In het eerste tertaal van 2022 hebben 50.828 Oekraïners een aanvraag voor de tijdelijke beschermingsstatus ingediend. Daarnaast zijn in Nederland 83 eerste asielaanvragen ingediend door Oekraïners. In het vorige tertaal hebben 51 Oekraïners een asielaanvraag gedaan. In deze periode kon nog geen gebruik gemaakt worden van de tijdelijke beschermingsstatus en werd Oekraïne beschouwd als veilig land van herkomst.

Iets meer dan de helft (57%) van de 83 eerste asielaanvragers is vrouw. De aanvragers verschillen van leeftijd, 24% is onder de 18 jaar. Geen van de asielaanvragers is een amv. Leeftijden en geslacht van aanvragers van de tijdelijke beschermingsstatus zijn onbekend.

In januari en februari 2022 zijn in de EU+ 2.790 asielaanvragen ingediend door Oekraïners. In november en december zijn dat er 720 geweest. De top 3 ontvangende landen zijn Roemenië, Zweden, Frankrijk en Polen (laatste twee gedeelde derde plek); Nederland staat op de zestiende plaats.⁵

Het gemiddelde inwilligingspercentage van de asielaanvragen in de EU+ lag in de eerste twee maanden van 2022 rond de 17%. Het inwilligingspercentage van Nederland is in dezelfde periode 25%.⁶ Waarschijnlijk ligt het inwilligingspercentage in de eerste twee maanden van 2022 nog laag doordat de oorlog in Oekraïne pas eind februari uitbrak. In Italië lag het inwilligingspercentage in deze maanden sterk boven het gemiddelde, namelijk 77%.

2.1.2 Ontwikkelingen

Op 24 februari is Rusland Oekraïne binnengevallen. Waar in eerste instantie Kiev en het gebied ten noorden van Kiev werden aangevallen, is de focus van de strijd inmiddels verlegd naar het oosten en zuidoosten van het land. Daar heeft Rusland enkele gebieden in handen, en er wordt gevochten om dit gebied te vergroten. De Krim, en delen van de provincies Luhansk en Donetsk, stonden feitelijk al sinds 2014 niet meer onder Oekraïens gezag. Daarnaast vuurt Rusland op grote schaal raketten af op Oekraïense steden.⁷ Eind april was naar schatting voor 88 miljard dollar schade aangericht aan de Oekraïense infrastructuur.⁸ Er zouden op dat moment zo'n 8000 woongebouwen geheel of gedeeltelijk verwoest zijn.⁹

2 De selectie van deze nationaliteiten is gemaakt op basis van een enquête die gehouden is onder de lezers van eerdere edities van de Migratieradar. Redenen om een bepaalde nationaliteit uit te lichten hadden te maken met een verhoogde instroom, ontwikkelingen in het land van herkomst of vanwege het toegenomen belang als transitland. Vervolgens is door het Migratieradar-team een selectie gemaakt van de in de enquête genoemde nationaliteiten.

3 Metis is het datawarehouse van de IND.

4 Enkele lidstaten hadden al wel recentere cijfers aangeleverd (maart).

5 Bron: Eurostat. De aantallen van Litouwen ontbreken.

6 Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf januari en februari 2022. Doordat data afkomstig is uit Eurostat en berekend is over een ander periode wijkt het percentage af van het hiervoor genoemde Nederlandse inwilligingspercentage.

7 Bloomberg, *A visual guide to the Russian invasion of Ukraine*.

8 Kyiv School of Economics, *Direct damage caused to Ukraine's infrastructure during the war has reached \$88 billion*, 27 april 2022.

9 Segodnya, *Snesut dazhe utselevshiy dom? Chto budet s postradayshimi ot okkupantov gorodami Rossii*, 27 april 2022.

Begin juni waren er 8 miljoen binnenlandse ontheemden in Oekraïne.¹⁰ Volgens UNHCR hebben op dat zelfde moment ruim 7,2 miljoen personen Oekraïne verlaten sinds 24 februari. Inmiddels zijn ook 2,3 miljoen Oekraïners teruggekeerd naar hun land. De grootste groepen gingen naar de aangrenzende EU landen Polen, Roemenië, Hongarije, Moldavië en Slowakije. Hierbij trokken de meesten Oekraïners naar Polen.

Ook zijn er personen naar Rusland (ruim 870.000) en Belarus (ruim 27.000) vertrokken vanuit Oekraïne.¹¹ Rusland noemt hun opvang een humanitaire missie, terwijl Oekraïne het heeft over ontvoeringen en deportaties.¹² Sinds de nadruk van Rusland op het oosten en zuiden van Oekraïne ligt zouden er ook meer mensen uit die regio's via Rusland naar de Europese Unie vluchten.¹³ Volgens Rusland zijn er eind april 1.062.692 personen geëvacueerd naar Rusland.¹⁴

2.2 Russen

2.2.1 Toelichting cijfers

In het eerste tertaal van 2022 zijn in Nederland 186 eerste asielaanvragen ingediend door Russen. Daarnaast hebben 160 Russen een aanvraag voor de tijdelijke beschermingsstatus ingediend. In het vorige tertaal hebben 92 Russen een asielaanvraag gedaan. In deze periode kon nog geen gebruik gemaakt worden van de tijdelijke beschermingsstatus. Sinds eind februari kunnen personen die gevlucht zijn vanwege de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in de EU+ aanspraak maken op een tijdelijke beschermingsstatus.

Tweederde van de eerste asielaanvragers is man (67%). Het overgrote deel van de aanvragers is tussen de 20 en 40 jaar (60%), en 16% is onder de 18 jaar. Geen van de asielaanvragers is een amv. Leeftijden en geslacht van aanvragers van de tijdelijke beschermingsstatus zijn onbekend.

In januari en februari 2022 zijn in de EU+ 795 asielaanvragen ingediend door Russen. In november en december zijn dat er 830 geweest. De top 5 ontvangende landen zijn Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Polen en Zweden (laatste drie gedeelde derde plek). Nederland staat op de zesde plaats.¹⁵ Het precieze aantal tijdelijke beschermingsstatussen van Russen in de EU+ is onbekend. Het gemiddelde inwilligingspercentage van de asielaanvragen in de EU+ lag in de eerste twee maanden van 2022 rond de 23%. Waarschijnlijk ligt het inwilligingspercentage in de eerste twee maanden van 2022 nog laag doordat de oorlog in Oekraïne pas eind februari uitbrak. De inwilligingspercentages van Nederland en Oostenrijk lagen in januari en februari een hoger dan het gemiddelde (50-70%).¹⁶

2.2.2 Ontwikkelingen

Nadat Rusland eind februari Oekraïne is binnengevallen, is de mensenrechtensituatie in Rusland verslechterd en is de repressie toegenomen. De afgelopen jaren kenmerkten zich al door een groeiende repressie van overheidswege en mensenrechten die steeds verder onder druk kwamen te staan; dit raakt onder andere journalisten, vreedzame demonstranten, politieke oppositie, politieke gevangenen, mensenrechtenactivisten, LHBTI's, bepaalde groepen gelovigen, etnische minderheden, gevangenen en gehandicapten. In de loop van 2021 werd een aantal wetwijzigingen doorgevoerd die het de overheid nog makkelijker maakte om op te treden tegen deze groepen.¹⁷

Vanaf 4 maart zijn (door wetwijzigingen) zware straffen mogelijk voor het verspreiden van nepnieuws (te definiëren door de overheid) en het in diskrediet brengen van de strijdkrachten.¹⁸

10 Algemeen Dagblad, [Nu bijna 5 miljoen Oekraïners op de vlucht](#), 10 juni 2022

11 UNHCR, [Operational Data Portal Ukraine Refugee Situation](#).

12 NOS, Half miljoen Oekraïners afgevoerd naar Rusland? 'Alarmbellen rinkelen', 21 april 2022.

13 ERR News, [Ukrainians increasingly fleeing war through Russia to Europe](#), 8 april 2022.

14 TASS, [Russian Defense Ministry: more than 18.8 thousand people were evacuated from Ukraine, DPR and LPR to Russia in a day](#), 30 april 2022.

15 Bron: Eurostat. De aantallen van Litouwen ontbreken.

16 Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf januari en februari 2022. Doordat data afkomstig is uit Eurostat en berekend is over een ander periode wijkt het percentage af van het hiervoor genoemde Nederlandse inwilligingspercentage.

17 US State Department, [2021 Country Report on Human Rights Practices](#), april 2022; Human Rights Watch, [Russia: Repression Escalates. Dissenting voices and activists forced into exile](#), 22 januari 2022.

18 OVD Info, ["I say it's a bird. And he quotes Bodrov to me ": how people are detained for anti-war statements and what this means for Russian law](#), 22 april 2022; SOVA Center, [Prosecution for discrediting the use of the Russian armed forces under Art. 20.3.3 of the Code of Administrative Offenses in March 2022](#), 7 maart 2022, update 31 maart 2022.

Tevens werden de laatste onafhankelijke media tot buitenlands agent verklaard en gesloten. Ook zijn Facebook, Twitter en Instagram niet meer toegankelijk in Rusland.¹⁹ Aleksey Navalny, de belangrijkste opposant van president Poetin, werd op 22 maart veroordeeld tot nog eens 9 jaar gevangenisstraf, bovenop de straf die hij al uitzit.²⁰ Op 25 april 2022 is een wetsvoorstel naar de Doema gestuurd op grond waarvan iemand tot buitenlands agent verklaard kan worden als hij/zij 'onder buitenlandse invloed' staat.²¹

Tallose bedrijven hebben zich teruggetrokken uit Rusland, onder andere als gevolg van door de EU en de Verenigde Staten opgelegde sancties.²²

Sinds het begin van de oorlog hebben duizenden Russen hun land verlaten, onder andere uit angst om in dienst te moeten, uit angst voor het sluiten van de grenzen, vanwege een anti-oorlogsstandpunt en uit angst voor repressieve maatregelen. Door de sancties is het directe vliegverkeer tussen Rusland en de EU stil komen te liggen; de meeste mensen die vertrekken doen dat via Istanbul of voormalige Sovjetrepublieken als Georgië en Oezbekistan. Hoeveel Russen er precies zijn vertrokken is niet bekend, het zouden er in de eerste weken na het uitbreken van de oorlog al 200.000 zijn geweest.²³ Overigens kondigde het Nederlandse Ministerie van buitenlandse zaken op 26 april aan dat er door een gebrek aan personeel in Moskou en Sint-Petersburg geen 'gewone' visa meer worden verstrekt aan Russen.²⁴

2.3 Belarussen

2.3.1 Toelichting cijfers

In het eerste tertaal van 2022 zijn in Nederland 44 eerste asielaanvragen ingediend door Belarussen. Daarnaast hebben 38 Belarussen een aanvraag voor de tijdelijke beschermingsstatus ingediend. In het vorige tertaal hebben 33 Belarussen een asielaanvraag gedaan. In deze periode kon nog geen gebruik gemaakt worden van de tijdelijke beschermingsstatus. Sinds eind februari kunnen personen die gevlucht zijn vanwege de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in de EU+ aanspraak maken op een tijdelijke beschermingsstatus.

Bijna tweederde van de eerste asielaanvragers is man (64%). De aanvragers verschillen van leeftijd, 30% is onder de 18 jaar. Slechts één van de asielaanvragers is een amv. Leeftijden en geslacht van aanvragers van de tijdelijke beschermingsstatus zijn onbekend.

In januari en februari 2022 zijn in de EU+ 575 asielaanvragen ingediend door Belarussen. In november en december zijn dat er 725 geweest. De top 3 ontvangende landen zijn Polen, Duitsland en Frankrijk; Nederland staat op de vijfde plaats.²⁵ Het precieze aantal tijdelijke beschermingsstatussen van Belarussen in de EU+ is onbekend.

Het gemiddelde inwilligingspercentage van de asielaanvragen in de EU+ lag in de eerste twee maanden van 2022 rond de 82%. Het inwilligingspercentage van Nederland is in dezelfde periode 50%, het ging hier echter om slechts 5 aanvragen.²⁶ Het inwilligingspercentage van Polen lag een stuk hoger (100%) en dat van Duitsland en Frankrijk een stuk lager (respectievelijk 25% en 30%), al ging het bij deze laatste twee ook om een stuk lagere aantallen (5 en 15 aanvragen) dan bij Polen (250 aanvragen).

2.3.2 Ontwikkelingen

Ook Belarus wordt geraakt door de oorlog in Oekraïne, aangezien een deel van de Russische operatie vanaf Belarussisch grondgebied wordt uitgevoerd. Wegens de Belarussische betrokkenheid zijn ook aan Belarus sancties opgelegd door onder andere de EU; dit komt bovenop de sancties die er al waren in reactie op de presidentsverkiezingen van augustus 2020.²⁷ In de

19 Foreign Policy, [Russia's media is now totally in Putin's hands](#), 5 april 2022.

20 NOS, [Russische oppositieleider Navalny krijgt nog eens 9 jaar celstraf](#), 22 maart 2022.

21 Meduza, [Russia's next 'foreign agents' law](#), 25 april 2022.

22 Reuters, [Tracking sanctions against Russia](#), 9 maart 2022, update 28 april 2022.

23 Al Jazeera, [Fearing conscription, anti-war Russians flock to Uzbekistan](#), 16 maart 2022.; Aljazeera, [Hundreds of thousands flee Putin's 'two wars'](#), 18 maart 2022.

24 NRC, [Russen kunnen voorlopig geen visa voor korte verblijven aanvragen](#), 26 april 2022.

25 Bron: Eurostat. De aantallen van Litouwen ontbreken.

26 Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf januari en februari 2022. Doordat data afkomstig is uit Eurostat en berekend is over een ander periode wijkt het percentage af van het hiervoor genoemde Nederlandse inwilligingspercentage.

27 Europese Raad/Raad van de Europese Unie, [EU relations with Belarus](#).

nasleep van deze presidentsverkiezingen gaat het lastigvallen, intimideren en arresteren van journalisten, mensenrechtenactivisten, en –organisaties, critici, advocaten, onverminderd door. Volgens OHCHR telde Belarus op 4 maart 1084 politieke gevangenen.²⁸

Op 27 februari 2022 werd via een referendum een aantal grondwetswijzigingen goedgekeurd. Hiermee kan Loekasjenko tot 2035 aanblijven als president van Belarus. Daarnaast zal hij immuniteit genieten, ook wanneer hij geen president meer is. Verder wordt het mogelijk dat kernwapens gestationeerd worden op Belarussisch grondgebied.²⁹

Het tentenkamp Bruzgi, waar sinds november 2021 vluchtelingen uit voornamelijk het Midden-Oosten en Afrika verbleven, zou op 5 maart 2022 zijn ontruimd. De bewoners zouden voor de keus zijn gesteld, of naar Polen te gaan of naar Oekraïne, waar inmiddels een oorlog woedde. Poolse NGO's signaleerden dat er meer vluchtelingen vanuit Belarus naar Polen kwamen, maar ook dat de Poolse grensbewaking deze mensen terugstuurde.³⁰ Ook op 22 maart ontruimde Belarus een kamp met honderden mensen, voornamelijk Syriërs en Irakezen, die hardhandig naar de Poolse grens werden gestuurd en vervolgens vast kwamen te zitten in het grensgebied.³¹

De restricties voor in- en uitreizen die in verband met COVID-19 waren afgekondigd, zijn inmiddels grotendeels opgeheven. Iedereen kan weer over land en via de lucht uitreizen uit Belarus. Tussen Rusland en Belarus vindt geen grenscontrole plaats.³²

2.4 Pakistanen

2.4.1 Toelichting cijfers

In het eerste tertaal van 2022 zijn in Nederland 423 eerste asielaanvragen ingediend door Pakistanen. Het aantal aanvragen is in het eerste tertaal met 80% toegenomen. Vooral in januari was er een piek in het aantal aanvragen; in die maand zijn er 202 aanvragen ingediend. In april ligt het aantal eerste asielaanvragen (50) rond hetzelfde aantal als de laatste vier maanden van 2021, toen het aantal tussen de 49 en 66 aanvragen per maand lag.

De meerderheid van de eerste asielaanvragers is man (87%). 80% is jonger dan 40 jaar, en 8% is onder de 18 jaar. Minder dan 1% van de asielaanvragers is een amv.

Terwijl er in Nederland een stijging van het aantal eerste asielaanvragen van Pakistanen was, is in de EU+ het aantal eerste asielaanvragen juist afgenomen. In januari en februari 2022 zijn in de EU+ 3.475 eerste asielaanvragen ingediend door Pakistanen. In november en december 2021 zijn er 4.385 eerste asielaanvragen ingediend. De top 3 ontvangende landen zijn Italië, Nederland en Duitsland.³³

Het gemiddelde inwilligingspercentage in de EU+ lag het afgelopen anderhalf jaar rond de 14%. Het inwilligingspercentage van Nederland lag het hoogst, namelijk 89%. De inwilligingspercentages van Italië en Duitsland waren respectievelijk 36% en 16%.³⁴ Mogelijk zorgt het hogere inwilligingspercentage in Nederland, in vergelijking met andere lidstaten, ervoor dat Pakistanen vaker voor Nederland kiezen.

2.4.2 Ontwikkelingen

Na de machtsovername van de Taliban in Afghanistan zijn grote aantallen Afghanen naar Pakistan gevlucht. Pakistan heeft de controles aan de 2600 km lange grens met Afghanistan verscherpt. Volgens de Pakistaanse regering kan de Pakistaanse economie de last van nieuwe vluchtelingen niet dragen. De economie staat als gevolg van verschillende omstandigheden zwaar onder druk en in sommige kringen wordt zelfs rekening gehouden met een faillissement van de Pakistaanse staat.³⁵ Tegelijkertijd heeft de klimaatverandering in Pakistan grote gevolgen voor de leefbaarheid

28 Verenigde Naties, *Belarus: UN report reveals extent of violations in human rights crackdown*, 9 maart 2022.

29 Deutsche Welle, *Belarus' Lukashenko tightens grip in referendum*, 28 februari 2022. NOS, *Referendum in Belarus over grondwet, terwijl regime aanval op Oekraïne steunt*, 27 februari 2022.

30 The Guardian, *Fears grow of new crisis as refugees from Belarus driven into Ukraine*, 14 maart 2022.

31 NOS, *Belarus ontruimt migrantenkamp, duwt mensen de Poolse grens over*, 22 maart 2022, geraadpleegd op 16 mei 2022.

32 Grensbewakingsdienst Belarus. *On the abolition on crossing the Belarusian border*

33 Bron: Eurostat. De aantallen van Litouwen ontbreken.

34 Bron: Eurostat. Het gaat hier om het gemiddelde inwilligingspercentage in de periode vanaf januari en februari 2022. Doordat data afkomstig is uit Eurostat en berekend is over een ander periode wijkt het percentage af van het hiervoor genoemde Nederlandse inwilligingspercentage.

35 Asia Times, *Pakistan facing bankruptcy as the economy crumbles*, 16 mei 2022.

en de voedselvoorziening.³⁶ De benoeming van een nieuwe premier in april 2022 zal naar verwachting weinig effect hebben op de slechte mensenrechtensituatie en de corruptie in het land.³⁷ Moorden, verdwijningen en marteling (door overheid en niet-gouvernementele groepen) komen regelmatig voor, de vrijheid van meningsuiting en godsdienstvrijheid wordt ernstig beperkt, etnische minderheden worden bedreigd of zijn slachtoffer van geweld, er is sprake van toenemend terroristisch geweld³⁸, Afghaanse vluchtelingen en LHBTI's lijden onder juridische of feitelijke discriminatie en geweld.³⁹

36 De Morgen, Nieuwe tegenslag voor wereldwijde graanvoorziening: extreme hitte bedreigt oogst in India en Pakistan, 5 mei 2022.

37 De Volkskrant, Pakistan mag een ervaren rot als nieuwe premier hebben, onder Shehbaz Sharif is de crisis allesbehalve voorbij, 13 april 2022

38 United States Department of State, Pakistan 2021 Human Rights Report, 13 april 2022.

39 Freedom House, Pakistan Freedom in the World 2022, 30 maart 2022.

3 Relevante ontwikkelingen in de regio's

In dit hoofdstuk beschrijven we enkele belangrijke ontwikkelingen in herkomst- en transitlanden per regio die (indirect) van invloed zouden kunnen zijn op het aantal asielaanvragen in Europa. We richten ons hierbij op de politieke, economische en veiligheidssituatie, op informatie over migratiebewegingen en op factoren die hier invloed op hebben, zoals beleidswijzigingen. De selectie van deze nationaliteiten is tot stand gekomen door middel van een enquête die gehouden is onder de lezers van eerdere edities van de Migratieradar. Vervolgens is door het Migratieradar-team een selectie gemaakt van de in de enquête genoemde nationaliteiten.

3.1 Sub-Sahara Afrika

3.1.1 Eritrea

Sinds de vorige Migratieradar is de binnenlandse politieke situatie in Eritrea nauwelijks gewijzigd. De belangrijkste redenen waarom mensen het land ontvluchten zijn niet veranderd.⁴⁰

De grenzen met de buurlanden bleven gedurende de verslagperiode gesloten. Het in 2018 beëindigde grensconflict met Ethiopië werd door president Afewerki steeds aangevoerd als reden voor de ongelimiteerde dienstplicht in Eritrea. Sinds het uitbreken van het conflict in Tigray rechtvaardigt Afewerki de dienstplicht met de 'noodzaak' om Eritrea tegen de Tigray People's Liberation Front (TPLF) te verdedigen.⁴¹ Eritrea is vanaf het begin van dit conflict betrokken geweest bij wrede daden in de regio. Zo was Eritrea volgens de TPLF begin dit jaar betrokken bij een bombardement in de buurt van Sheraro.⁴² Tevens treft Eritrea voorbereidingen om 5000 dienstplichtigen naar Rusland te sturen om deel te nemen aan de oorlog met Oekraïne.⁴³ De behoefte aan dienstplichtigen is daardoor onverminderd groot en er is een toename in razzia's waarbij mensen worden opgepakt die op het oog dienstplichtig zijn.⁴⁴

Vanaf oktober vorig jaar zijn er minstens 68 Eritreeërs vanuit Egypte naar Eritrea teruggestuurd, zonder dat het risico op mensenrechtenschendingen is beoordeeld. Van sommigen is sindsdien niets meer vernomen. Verondersteld wordt dat ze zonder contact met de buitenwereld in gevangenschap worden gehouden.⁴⁵

De Hoorn van Afrika wordt getroffen door de grootste droogte sinds 1981. Volgens de VN lijden 13 miljoen mensen in de regio honger. Vooral kleinschalige boeren en herders worden door de droogte geraakt.⁴⁶ Eritrea importeert veel graan uit Rusland en Oekraïne. Volgens de VN drijft de oorlog tussen beide landen de graanprijzen op en worden de armen in de steden in Eritrea hier het hardst door getroffen.⁴⁷

3.1.2 Ethiopië

In de burgeroorlog in de Ethiopische deelstaat Tigray is het op 24 maart tot een (vooralsnog tijdelijke) 'humanitaire wapenstilstand' gekomen. De wapenstilstand heeft in het land en bij waarnemers tot enig voorzichtig optimisme geleid. Voor het eerst sinds het uitbreken van het conflict lijkt er mogelijk uitzicht op een meer permanente wapenstilstand en vredesonderhandelingen.

De denktank *International Crisis Group* noemde de wapenstilstand 'geen dag te vroeg', vanwege de uitermate slechte humanitaire situatie waarvan inmiddels in met name Tigray sprake was. De ICG sprak over naar schatting 5 miljoen mensen in Tigray die direct humanitaire hulp nodig hebben. De eerste konvooien met hulpgoederen hebben Tigray inmiddels bereikt. De regering ging niet alleen akkoord met de wapenstilstand, maar benoemde ook een door de oppositie lang gevraagde *Commissie voor Nationale Dialoog* die moet gaan werken aan oplossingen voor de al zeer lang spelende etnisch-politieke verschillen en problemen. Hoewel de

40 United Nations, Human Rights Council Hears High Commissioner Present her Global Oral Update, and her Office's Reports on Colombia, Guatemala, Honduras and Cyprus, and an Oral Update on Eritrea, Followed by a General Debate, 8 maart 2022.

41 Voice of Africa, Eritrea: UN - Human Rights Violations in Eritrea Continue Unabated, 4 maart 2022.

42 Reuters, Ethiopia's rebellious Tigray party accuses Eritrea of attacking its forces, 10 januari 2022.

43 The Times, Hundreds of recruits queue up in Ethiopia, 21 april 2022.

44 Human Rights Watch, World Report 2022, Eritrea, Events of 2021, geraadpleegd 26 april 2022.

45 United Nations, Egypt: UN experts condemn expulsions of Eritrean asylum seekers despite risks of torture, arbitrary detention and enforced disappearance, 13 april 2022.

46 NOS, Honger dreigt in Hoorn van Afrika, te weinig hulpgeld door 'concurrerende rampen, 28 maart 2022.

47 WFP, Implications of Ukraine Conflict on Food Access and Availability in the Eastern Africa Region, 4 maart 2022.

oppositie sprak van een gebrek aan inspraak en transparantie bij de totstandkoming van de commissie, is er enige hoop dat er daadwerkelijk stappen gezet gaan worden richting dialoog.⁴⁸

Tegenover deze enigszins positieve politieke ontwikkelingen staan de gevolgen van aanhoudende droogte en het wereldwijde tekort aan graan vanwege de oorlog in Oekraïne, die de humanitaire situatie in Ethiopië in negatieve zin beïnvloeden. *The Global Camp Coordination and Camp Management (CCCM) Cluster* spreekt van meer dan 23 miljoen Ethiopiërs (op een bevolking van ruim 100 miljoen) die humanitaire hulp nodig hebben.⁴⁹

3.1.3 Nigeria

Het IMF heeft in februari gewaarschuwd dat toenemend geweld en onveiligheid het herstel van Nigeria uit de economische recessie kunnen laten ontsporen.⁵⁰ Daarbij wordt er opnieuw bij de Nigeriaanse overheid op aangedrongen om de subsidies op brandstof af te schaffen en de Value Added Tax (VAT) te verhogen.⁵¹ Uit een nieuw onderzoek van het Africa Polling Institute (API) blijkt dat slechts acht procent van de Nigerianen blij is met de huidige stand van zaken onder president Muhammadu Buhari. Ongeveer 78 procent van de burgers is niet tevreden.⁵² De regering is niet bij machte om de corruptie uit te bannen. In de jaarlijks gepubliceerde Corruption Perception Index scoorde Nigeria voor het derde jaar op rij lager dan het voorafgaande jaar. Nigeria staat nu 154ste van de in totaal 180 landen.⁵³ Verder zal volgens de Wereldbank als gevolg van de Covid-19 crisis het totaal aantal arme Nigerianen in 2022 groeien tot ruim 95 miljoen.⁵⁴

Ook de veiligheidssituatie in het land blijft een constante factor van zorg. Volgens gegevens die zijn vrijgegeven door de Nigeria Security Tracker (NST) werden in de eerste drie maanden van 2022 minstens 2.968 mensen gedood en 1.484 ontvoerd. Waar bandieten normaliter dorpen overvallen en daarbij plunderen, verkrachten en mensen ontvoeren, lijkt dat de bandieten zich nu ook gaan richten op de infrastructuur van de Nigeriaanse staat.⁵⁵

3.1.4 Somalië

In de vorige migratieradar werd melding gemaakt van de enorme droogte die de hoorn van Afrika teistert. In november van het afgelopen jaar werd daarom de noodtoestand uitgeroepen. Het Protection and Return Monitoring Network (PRMN; onder leiding van UNHCR) meldde in januari 317.000 nieuwe binnenlandse vluchtelingen. Hiervan werden maar liefst 309.000 veroorzaakt door droogte of gebrek aan levensonderhoud, terwijl 7.000 verband hielden met conflicten en onveiligheid. Hun aantal is in januari fors gestegen, in vergelijking met de 900.000 nieuwe meldingen over heel 2021.⁵⁶

De veiligheidssituatie in Somalië blijft onverminderd zorgwekkend. In februari publiceerde de secretaris-generaal van de Verenigde Naties haar driemaandelijkse rapport over de situatie in Somalië. Daaruit bleek dat er maandelijks gemiddeld 265 incidenten werden geregistreerd in 2021. De meeste incidenten werden gepleegd door Al-Shabaab. Dit is een stijging van 17 procent van de activiteiten van de groep in vergelijking met 2020. De aanvallen waren nog steeds voornamelijk gericht op de Somalische veiligheidstroepen en AMISOM en werden uitgevoerd met geïmproviseerde explosieven.⁵⁷ Volgens experts zou de afgelopen maanden sprake zijn van een gewijzigde tactiek: waar voorheen vooral sprake was van gewapende overvallen op militaire bases, overheidsgebouwen, hotels en restaurants, wordt nu meer gebruik gemaakt van individuele zelfmoordterroristen die explosieven afleveren en deze met precisie op geselecteerde doelen tot ontploffing brengen om de grootst mogelijke schade toe te brengen.⁵⁸

Eind maart werd AMISOM na 15 jaar vervangen door de African Transition Mission in Somalia (ATMIS). ATMIS zal in de komende twee jaar worden belast met het stabiliseren van Somalië, met als einddoel om de volledige verantwoordelijkheid voor de nationale veiligheid over te dragen aan de federale regering van Somalië.⁵⁹ De vervanging van AMISOM komt op een kritiek moment.

48 International Crisis Group, , *Building on Ethiopia's Fragile Truce* , 15 april 2022

49 The Global Camp Coordination and Camp Management (CCCM) Cluster, *Ethiopia*

50 Vanguard, *Worsening insecurity threatens Nigeria's economic recovery* — IMF, 8 februari 2022

51 This Day, *Again, IMF Urges Nigeria to Increase VAT, Remove Fuel Subsidy*, 8 februari 2022

52 Premium Times, *Only 8% of Nigerians are happy with country's state of affairs under Buhari*, 3 februari 2022

53 Transparency International, *Corruption Perception Index – Nigeria*, 25 januari 2022

54 Premium Times, *Number of poor people in Nigeria to reach 95 million in 2022*, 30 maart 2022

55 Premium Times, *Nigeria: Insecurity - 2,968 Killed, 1,484 Abducted in Three Months - Niger, Zamfara, Kaduna Most Violent States*, 13 april 2022

56 UNHCR Somalia, *Operational Update (1-31 January 2022)*, 16 februari 2022

57 UN Security Council, *Report of the Secretary-General: Situation in Somalia*, 22 februari 2022

58 Voice of America, *Al-Shabab Surge in Somalia's Suicide Attacks 'Change of Tactics,' Experts Say*, 27 maart 2022

59 The EastAfrican, *Somalia enters transition as Amisom gives way to ATMIS*, 6 maart 2022

Politieke spanningen in het land vormen nog steeds een bedreiging voor de door de jaren heen gemaakte vooruitgang. Verdeeldheid onder de Somalische elites over de verdeling van macht en middelen staat centraal in alle problemen. Twee vreedzame machtsovergangen vonden plaats in 2012 en 2017, maar de derde haperde vanwege geschillen over verkiezingsbeheer. President Mohamed Abdullahi Mohamed, aan de macht sinds 2017, heeft nog steeds de leiding na het verstrijken van zijn ambtstermijn in februari 2021. Premier Mohamed Hussein Roble kreeg de taak het verkiezingsproces te hervormen, maar dat gaat traag. De toekomst van het land is onvoorspelbaar, waarbij de politieke impasse soms uitmondt in gewapende confrontaties.⁶⁰

3.2 Noord-Afrika – Marokko

Marokko en Spanje hebben hun diplomatieke banden hersteld, nadat Spanje besloot de plannen van Marokko over het toewijzen van beperkte autonomie in de Westelijke Sahara te steunen.⁶¹ Reizen per boot tussen Marokko en Spanje is hierdoor na een stop van een jaar weer mogelijk.⁶²

De spanningen tussen Marokko en Algerije liepen dit tertaal verder op nadat Algerije Marokko ervan beschuldigde drie personen te hebben gedood bij een luchtaanval in de Westelijke Sahara, vlakbij de grens met Mauritanië.⁶³

178.166 Marokkanen traden begin 2022 in militaire dienst, waaronder ook een grote groep die zich vrijwillig meldde. Op dienstweigering zonder legitieme reden staat een gevangenisstraf van maximaal één jaar en een geldboete.⁶⁴

3.3 Azië

3.3.1 Afghanistan

Sinds half augustus 2021 zijn de Taliban weer aan de macht in Afghanistan. Hoewel een aantal landen, en ook de VN en de EU, contacten onderhouden of samenwerking zoeken met de Taliban, blijft officiële erkenning van hun regering uit en blijven de miljarden aan banktegoeden bedoeld voor hulp aan Afghanistan bevroren. Donoren eisen dat mensenrechten in zijn algemeenheid en vrouwenrechten in het bijzonder worden gerespecteerd, maar vrouwenrechten zijn door de Taliban juist verder ingeperkt. Zo ging bijvoorbeeld de eerder door de Taliban toegezegde opening van het secundair onderwijs (vanaf ca. 12 jaar) voor meisjes op 23 maart 2022 op het allerlaatste moment niet door. Mede hierdoor blijven de tegoeden bevroren en duurt de economische en humanitaire crisis in Afghanistan voort.⁶⁵ Verschillende VN-organisaties en andere hulporganisaties zijn wel nog steeds actief in Afghanistan.⁶⁶

In Afghanistan vindt nog steeds geweld plaats waar burgers het slachtoffer van (kunnen) worden.

Amnesty International (AI) rapporteerde in maart 2022 dat in januari en februari dit jaar minstens 60 personen, onder wie ook kinderen, door de Taliban willekeurig gearresteerd of illegaal gedetineerd waren, dan wel dat ze verdwenen waren door toedoen van de Taliban. Dit betrof niet alleen mensen die voor de voormalige overheid hadden gewerkt, maar ook vrouwen(rechtenactivisten), mensen die protesteerden tegen de Taliban, voormalige politici en journalisten. Ook sprak AI over wijdverspreide en willekeurige huiszoekingen, in ieder geval in Kabul, en over een angstcultuur die door de Taliban gecreëerd wordt.⁶⁷

De New York Times (NYT) rapporteerde half april dat de Taliban sinds hun machtsovername ten minste 490 personen die gewerkt hadden voor de voormalige veiligheidstroepen/overheid in een wraakcampagne hebben gedood of hebben laten verdwijnen: een deel is standrechtelijk

60 Institute for Security Studies, *Is the AU mission in Somalia changing in name only?*, 29 maart 2022

61 NOS, *Spanje maakt draai, steunt Marokkaanse plannen met Westelijke Sahara*, 18 maart 2022, DW Morocco, Spain mend ties after change in policy on Western Sahara, 8 april 2022

62 Morocco World News, *Morocco, Spain to Resume Gradual Maritime Travel Starting April 12*, 11 april 2022

63 DW, *Algeria accuses Morocco of killing 3 in Western Sahara*, 12 april 2022

64 Morocco World News, *178,166 Moroccans Registered in Mandatory Military Service in 2022*, 28 februari 2022

65 TOLO News, *Kabul Faces Criticism for Not Yet Gaining Intl Recognition* 2 mei 2022; MEI@75, *The Taliban: Unrecognized and unrepentant*, 1 april 2022; EU Parlement, *European Parliament resolution of 7 April 2022 on the situation in Afghanistan, in particular the situation of women's rights*, 7 april 2022; Mei@75, *The Taliban: Unrecognized and unrepentant*, 1 april 2022; The Guardian, *Taliban reversal on girls' education derails US plan for diplomatic recognition*, 27 maart 2022; France24, *UN votes to establish formal presence in Taliban-run Afghanistan*, 17 maart 2022; Reuters, *European Union re-establishes physical presence in Afghanistan-spokesman*, 22 januari 2022.

66 Humanitarian Response Afghanistan

67 Amnesty International, *Afghanistan: Taliban Must Immediately Stop Arbitrary Arrests of Journalists, Afghanistan: Taliban must immediately stop arbitrary arrests of journalists, civil society activists, former government officials and those who dissent*, 21 maart 2022.

geëxecuteerd, een aantal gemarteld, een aantal onthoofd. Sommigen hadden zich gemeld in het kader van de door de Taliban toegezegde amnestie. De NYT rapporteerde deze executies en verdwijningen voor vrijwel alle provincies en gaf aan dat het werkelijke aantal waarschijnlijk hoger ligt. Volgens de NYT is de door de Taliban toegezegde amnestie slechts bedoeld om Westerse landen een rad voor ogen te draaien, zodat ze met geld over de brug komen.⁶⁸

In verschillende delen van het land zijn ook in het eerste tertaal aanslagen gepleegd, met een toename tijdens de ramadan (april). De aanslagen waren (waarschijnlijk) gericht tegen sjiieten, maar ook tegen verschillende andere doelen, waaronder moskeeën van verschillende stromingen. Soms zijn aanslagen opgeëist door Islamitische Staat in Afghanistan (ISKP) of zijn waarschijnlijk aan ISKP toe te schrijven, maar er zijn ook aanslagen die niet opgeëist zijn en waarvan de daders onbekend zijn.⁶⁹

Er vonden in het noorden en noordoosten van het land in verschillende provincies gevechten plaats tussen de Taliban en het National Resistance Front.⁷⁰

3.3.1 China

China heeft onder de leiding van Xi Jinping steeds duidelijker aangegeven een eigen visie te hebben op mensenrechten. In het bestuursstelsel is geen plaats voor universele, ondeelbare en verplichtende mensenrechten, ondanks dat het land diverse verdragen hierover heeft ondertekend. In plaats daarvan hanteert China liever begrippen als "de gemeenschap van gedeelde toekomst voor de mensheid", een bestuursmodel gebaseerd op ontwikkeling, economische samenwerking en nationale soevereiniteit.⁷¹ Dit leidt ertoe dat er met regelmaat bericht wordt over schending van een breed scala aan mensenrechten in dit land. Dit varieert van een uitermate beperkte vrijheid van meningsuiting en een grote mate van controle van alle burgers, via heropvoeding tot detentie, mishandeling, marteling en verdwijningen.⁷² In Xinjiang vinden al geruime tijd genocide en misdaden tegen de menselijkheid plaats tegen overwegend islamitische Oeigoeren en leden van andere etnische en religieuze minderheidsgroepen. Deze misdaden omvatten: willekeurige opsluiting of andere ernstige vrijheidsberoving van meer dan een miljoen burgers; gedwongen sterilisatie, gedwongen abortussen en meer restrictieve toepassing van het anticonceptiebeleid van het land, verkrachting, marteling van een groot aantal willekeurig vastgehouden personen, dwangarbeid en draconische beperkingen van de vrijheid van godsdienst of overtuiging, vrijheid van meningsuiting en bewegingsvrijheid.⁷³ Het autoritaire regime van China is steeds repressiever geworden. De Communistische Partij (CCP) blijft de controle over alle aspecten van het leven en bestuur verscherpen, inclusief de staatsbureaucratie, de media, online uitingen, religieuze praktijken, universiteiten, bedrijven en verenigingen van het maatschappelijk middenveld. Xi Jinping, heeft zijn persoonlijke macht geconsolideerd in een mate die al decennia lang niet meer voorgekomen is in China.⁷⁴ De autoriteiten hebben de COVID-19-pandemie uitgebuit om intensievere bewaking en controle van het gedrag van burgers te rechtvaardigen, en om degenen te straffen die kritiek leverden over de manier waarop de regering ermee omging.⁷⁵ Hoewel China er alles aan deed om sport en politiek gescheiden te houden, was er rond de Olympische Winterspelen in Bejing extra aandacht voor de mensenrechten in het land. Grote westerse landen als de V.S., Canada, Groot-Brittannië, Australië, Denemarken en Japan waren vanwege de bedenkelijke mensenrechtensituatie in China niet op diplomatiek niveau bij de openingsceremonie vertegenwoordigd.⁷⁶

68 New York Times, *The Taliban Promised Them Amnesty. Then They Executed Them*, 12 april 2022

69 Action on Armed Violence, *Up to 50 Killed in Bombing of Khalifa Sahib Mosque, Kabul*, 3 mei 2022; UN Security Council, *Security Council Press Statement on Continued Attacks in Afghanistan*, 3 mei 2022.

70 ACLED, *Regional Overview: South Asia and Afghanistan*; Hasht-e Subh, *Fierce Clashes Between Taliban and NRF in Baghlan, 8 Taliban Rebels Killed*, 1 mei 2022; Hasht-e Subh, *Taliban Arrests 6 Men for Helping the National Resistance Front in Ghor*, 27 april 2022.

71 Amnesty International, *Mensenrechten in China*

72 United States Department of State, *China 2021 Human Rights Report*, 12 april 2022.

73 Idem

74 Freedom House, *Freedom in the World 2022 – China*

75 idem

76 The Diplomat, *Who's Coming to the Beijing Olympics?*, 29 januari 2022.

3.4 Europa – Moldavië

Sinds de val van het ijzeren gordijn heeft Moldavië te maken gehad met gestage emigratie, in het bijzonder van de beroepsbevolking. De terugloop van de bevolking van 4,36 miljoen in 1991⁷⁷ naar 2,62 miljoen in 2020⁷⁸, komt vrijwel uitsluitend voor rekening van emigratie⁷⁹. De aanhoudend slechte sociaal-economische situatie is bij uitstek het belangrijkste motief voor emigratie.⁸⁰ Het netto-effect van de emigratie wordt beperkt doordat er ook enige remigratie plaats vindt, vooral door personen boven de leeftijd van veertig jaar.⁸¹

De oorlogssituatie in de Oekraïne heeft negatieve economische gevolgen voor Transdnjestrië⁸², het gebied ten oosten van de rivier Dnjestr (Nistru), waar kort na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie een pseudo-staat is ontstaan.

In de periode van 24 februari tot 10 april zijn volgens de Moldavische autoriteiten vanuit Oekraïne 377.272 Oekraïners het land binnengekomen alsook 36.153 personen met een andere nationaliteit. Onder de laatstgenoemde groep bevonden zich 7.250 personen met de Azerbeidzjaanse nationaliteit.⁸³ Hoewel eenduidige cijfers ontbreken⁸⁴ wordt er van uitgegaan dat een aanzienlijk deel van de Oekraïners niet lang in Moldavië blijft, maar doorreist naar elders.

3.5 Midden-Oosten

3.5.1 Irak

Sinds de verkiezingen in oktober is geen van de twee grootste politieke blokken van Irak er in geslaagd om een tweederde meerderheid te vergaren die nodig is om een nieuwe president te kiezen en uiteindelijk een regering te vormen. Zonder een nieuwe regering kan het Iraakse parlement geen begroting voor 2022 goedkeuren.⁸⁵ Op 25 januari werden drie raketten afgevuurd op het huis van de voorzitter van het parlement Mohammed al-Habousi. De aanval vond plaats uren nadat het Federale Hof de herverkiezing van Habousi aan het hoofd van het wetgevende orgaan van het land had goedgekeurd. Hij werd regelmatig bedreigd door pro-Iraanse milities.⁸⁶ Op 13 januari werden verschillende raketten afgevuurd op de Groene Zone in Bagdad, waarbij de Amerikaanse ambassade en een school werden beschadigd. Minstens twee burgers raakten gewond.⁸⁷ Op 28 januari werden minstens zes raketten afgevuurd op de luchthaven van Bagdad. Net als veel andere landen wordt Irak getroffen door de Russische invasie van Oekraïne, door zijn afhankelijkheid van de landbouwproducten van deze landen. In de tussentijd bloeit de Iraakse oliemarkt op, nadat verschillende landen de import uit Rusland hebben stopgezet. Dit stelt Irak in staat zijn aanwezigheid op de Europese markt te versterken.⁸⁸

ISIS voerde meerdere aanslagen uit, zowel gericht tegen veiligheidstroepen als burgers. Er vonden verschillende militaire operaties plaats tegen ISIS-strijders. Op 13 januari bombardeerde de Iraakse luchtmacht IS-kampen in de Tarmiya-regio.⁸⁹

Turkse troepen voerden meerdere aanvallen uit op PKK-doelwitten in Irak en maakten daarbij ook Iraakse burgerslachtoffers.⁹⁰

Irak heeft op 22 maart ongeveer 800 Irakezen uit Syrië gerepatrieerd. Het zijn families die voor ISIS waren gevlucht naar regio's langs de Syrische grens.⁹¹

In november was het aantal Syriërs bekend bij de UNCHR in de Koerdische Autonome Regio gestegen naar bijna 258.000; 38% van deze geregistreerde Syriërs verbleef in kampen.⁹² Op 30

77 Verenigde Naties, *Demographic yearbook 1991*

78 World Bank (the), *Population*, total – Moldova

79 Aman, N., *Migration in the Republic of Moldova in the context of the COVID-19 pandemic*, 30 december 2021; Tabac, T., , *International migration and population changes in Moldova*, 20 december 2021

80 Ibidem

81 Tabac, T., *International migration and population changes in Moldova*, 20 december 2021

82 Balkan Insight, , *Moldova's Rebel Region Stays Neutral in Russia's War on Ukraine*, 11 maart 2022; Rubaltic.ru, *Transnistria future. Transnistria at the crossroads: what future awaits the republic*, 10 april 2022

83 IOM, *Third country nationals – Republic of Moldova. Displacement analysis*, 12 april 2022

84 Er worden zeer uiteenlopende cijfers genoemd; France 24, , *Strained Moldova keeps doors open for Ukraine refugees*, 31 maart 2022; Groene Amsterdammer, *Straatarm Moldavië vangt duizenden Oekraïners op*, 6 april 2022; Schengenvisanews, *Nearly 26,000 Ukrainians Have Reached Moldova & Romania*, 25 februari 2022

85 ECFR, *Stall or nothing: Iraq's failure to form a new government*, 14-4-2022; Al Monitor, *Iraq's political deadlock: three scenarios*, 13-4-2022

86 Al Monitor, *Iraqi parliament speaker's home targeted amid power plays*, 26-1-2022

87 EPIC, *ISHM: JANUARY 20 – 27*, 2022

88 EPIC, *ISHM: MARCH 3 – 10*, 2022

89 Al Monitor, *Islamic State escalates violence across Baghdad Belt*, 22-1-2022

90 Middle East Eye, *Iraq protests after Kurdish refugee camp hit by Turkish air strikes*, 2-2-2022

91 Rudaw, *800 Iraqi refugees return home from Syria*, 4-3-2022

92 UNHCR, *Iraq Syrian Refugee Statistics*, maart 2022

september waren er ruim 1 miljoen ontheemden in Irak, waarvan slechts 180.000 in kampen verbleven, 100.000 in informele kampen en 900.000 in private omgevingen.⁹³

3.5.2 Jemen

Met behulp van de VN is op 4 april een landelijke wapenstilstand voor de duur van twee maanden ingegaan. De wapenstilstand heeft als belangrijkste doel het versoepelen van de reisbeperkingen van burgers en goederen. VN-gezant Grundberg dringt aan op het stoppen van de gevechten rondom Marib om een nieuwe escalatie van het conflict te voorkomen en zo de kwetsbare wapenstilstand te kunnen voortzetten.⁹⁴

De Jemenitische president Hadi maakte op 7 april bekend af te treden en heeft zijn taken overgedragen aan een presidentiële raad onder leiding van Rashad al-Alimi, voormalig minister van Binnenlandse zaken.⁹⁵ Deze raad zal Jemen gedurende een overgangsperiode besturen en de onderhandelingen over het staakt-het-vuren en een politiek akkoord met de Houthis voortzetten.⁹⁶

De Houthis ondertekenden in Sanaa op 18 april een door de VN opgesteld actieplan om kinderen te beschermen tegen kinderrechtenschendingen als gevolg van de oorlog. Het actieplan omvat onder andere een verbod op rekrutering van kinderen voor de strijd en ondersteunende functies. Daarnaast omvat het plan het vereiste dat alle reeds gerekruteerde kinderen onder de 18 jaar worden vrijgelaten en hulp krijgen bij het terugkeren naar hun families en leefomgeving.⁹⁷

De eerste commerciële vlucht sinds zes jaar die naar aanleiding van de nieuw gemaakte afspraken zou vertrekken vanuit Sanaa, is voor onbepaalde tijd uitgesteld waardoor Jemenitische burgers op weg naar medische zorg in het buitenland strandden.⁹⁸

3.5.3 Syrië

In het noordwesten van Syrië, in de provincie Idlib, kwam in februari de leider van ISIS om in een op hem gerichte Amerikaanse aanval. Daarbij kwamen ook andere ISIS strijders om. Dit doet vermoeden dat de provincie Idlib meer ISIS strijders kan herbergen. Het staakt-het-vuren van maart 2020 hield stand, al werden door het regime en de Russen nog bombardementen uitgevoerd. Turkije voerde aanvallen uit op posities van de Koerdische YPG, onder andere nabij de Turks-Syrische grens en voerde begin februari een nieuwe militaire campagne uit in de provincies Hasaka en Raqqqa. In de provincie Hasaka botsten SDF (gelieerd aan de Koerdische YPG) en troepen van het regime eenmalig. In de provincie Aleppo werden bomaanslagen gepleegd in o.a. al-Bab, Afrin en Azaz, waarop Turkije reageerde met bombardementen op gebieden onder controle van de SDF. Na een aanval van de YPG half februari op Azaz waarbij burgers omkwamen, voerden troepen die gesteund worden door Turkije een tegenaanval uit op Tal Rifat. In en nabij Damascus voerde Israël luchtaanvallen uit. In het zuiden in de (voornamelijk Druzische) provincie Suwayda demonstreerden honderden tegen de verslechterende economische omstandigheden. In januari voerde ISIS een grote aanval uit op de Ghwayran/Sina`a gevangenis in de stad Hasaka. In de strijd die daarop volgde kwamen ongeveer vijfhonderd mensen om waaronder meer dan 370 ISIS strijders volgens de SDF. Er zijn naar schatting tienduizenden burgers door deze gevechten ontheemd geraakt.⁹⁹ Slapende cellen van ISIS-aanhangers hebben het aantal aanvallen afgelopen maanden opgevoerd. Deze aanvallen waren voornamelijk gericht tegen de SDF en het Syrische regime.¹⁰⁰

Als gevolg van de Russische invasie in Oekraïne stegen de prijzen van een aantal basisgoederen in Syrië zoals brood en bakolie met ten minste twintig procent. De prijzen van diesel en benzine stegen op de zwarte markt met bijna vijftig respectievelijk veertig procent. Dit verergerde de al bestaande economische crisis.¹⁰¹ Volgens data van het World Food Programme (WFP) is de prijs van basisvoedselproducten met 800% gestegen tussen 2019 en 2021. Syriërs zijn volgens de bron gedwongen te kiezen tussen het kopen van voedsel, brandstof of medicijnen wat kan leiden tot meer ontheemding. In het noorden van Syrië bleef het watertekort zijn tol eisen van boeren en

93 UNHCR, [Iraq factsheet January 2022](#)

94 UN News, [Yemen: 'Light at the end of the tunnel' as first nationwide truce in six years continues](#), 14 april 2022

95 De Volkskrant, [Jemenitische president treedt af en draagt macht over aan raad](#), 7 april 2022

96 DW, [Yemeni President Hadi cedes power](#), 7 april 2022

97 UNICEF, [Sana'a authorities in Yemen sign action plan with UN to prevent grave violations against children](#), 18 april 2022

98 Al-Monitor, [First commercial flight from rebel-held Yemen in years postponed](#), 24 april 2022

99 International Crisis Group, [CrisisWatch, January, February, March](#), [CrisisWatch: March Alerts and February Trends 2022](#), [CrisisWatch](#) | Crisis Group; AP News, [Syria says Israel attacked areas near the capital, Damascus](#), 27 april 2022

100 AP News, [Suspected IS militants kill 7 Syrians at Ramadan iftar meal](#), 28 april 2022

101 International Crisis Group, [Crisis Watch, March 2022](#).

veehouders. Volgens de VN worden hier vooral vrouwen en meisjes door getroffen, vanwege hun prominente rol in de agrarische sector.¹⁰²

Syriërs in Jordanië

Volgens de UNHCR waren er eind maart 674.000 geregistreerde Syrische vluchtelingen in Jordanië. Dit is vergelijkbaar met de situatie in de tweede helft van 2021.¹⁰³

De VN-vertegenwoordiger in Jordanië Bartsch zegt dat de UNHCR bewustwordingscampagnes houdt onder Syriërs in Jordanië om ze te wijzen op de gevaren van de tocht naar Europa, maar dat de UNHCR niemand gaat tegenhouden die Jordanië wil verlaten. Het gebrek aan veiligheid, stabiliteit, onderwijs, gezondheidszorg en banen zijn redenen voor Syriërs om nog niet terug te keren naar Syrië.¹⁰⁴

Ongeveer 5800 Syriërs zijn in 2021 vanuit Jordanië teruggekeerd naar Syrië. In een onderzoek door UNHCR van eind 2021 heeft 96% van de Syriërs aangegeven te denken in 2022 niet naar Syrië terug te keren. De Jordaanse autoriteiten sturen geen Syriërs gedwongen terug naar Syrië.¹⁰⁵ In een onderzoek onder Jordaniërs naar sympathie voor en bereidheid hulp te geven aan Syrische vluchtelingen (UNHCR, eind 2021) is een verschuiving zichtbaar van 'supportive' naar 'neutraal'. Het negatiefst is de houding ten opzichte van Syriërs vanwege hun negatieve invloed op de economische situatie in Jordanië.¹⁰⁶ 64% van de Syriërs in Jordanië leeft van minder dan drie dinar (5,5 dollar) per dag, 90% van hen eet minder dan gewenst of koopt op krediet. Syriërs in vluchtelingenkampen zijn beter af op het gebied van gezondheid en onderwijs, maar minder goed op het gebied van werkgelegenheid dan Syriërs buiten vluchtelingenkampen.¹⁰⁷

Jordanië en Turkije gaan samenwerken op het gebied van de vrijwillige terugkeer van Syrische vluchtelingen. Hoe ze dat gaan doen is niet duidelijk.¹⁰⁸ Jordanië heeft in 2021 totaal 62.000 werkvergunningen afgegeven aan Syriërs. Sinds juli 2021 kunnen Syriërs werkvergunningen krijgen voor alle sectoren die openstaan voor niet-Jordaniërs.¹⁰⁹

Syriërs in Libanon

Volgens de UNHCR waren er eind januari bijna 840.000 geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon. Dit is vergelijkbaar met de situatie in de tweede helft 2021.¹¹⁰

De economische problemen in Libanon hebben ook hun weerslag op de Syrische vluchtelingen op het gebied van het kunnen betalen van voedsel, huur en gezondheidszorg.¹¹¹ Syriërs werden uit huizen gezet omdat ze de huur niet meer kunnen betalen of moesten in de winter hun woning verwarmen met ongezonde brandstoffen.¹¹²

Door gestegen brandstofprijzen werken generatoren in (informele) Syrische kampen in de Bekaa-vallei niet meer, hetgeen leidde tot bedorven voedsel, het stoppen van onderwijs via internet, slechtere gezondheidszorg en meer criminaliteit.¹¹³

In een eind 2021 gepubliceerd onderzoek (cijfers september 2021) geven Syriërs aan dat 57,7% Libanon wil verlaten naar een derde land, dat 21,8% het niet weet, dat 18,4% in Libanon wil blijven, dat 0,8% wil verhuizen binnen Libanon en dat 0,8% terug wil naar Syrië. 72% van de respondenten geeft aan dat gedwongen uitzetting hun grootste angst is, 70% heeft geen enkele humanitaire hulp ontvangen sinds januari 2020 en 90% geeft aan toenemende spanningen te ervaren binnen hun gemeenschap.¹¹⁴

102 UN SC, SC/14870 SECURITY COUNCIL 9022ND MEETING (PM), Warning 'Future Looks Bleak' for Syrians Living through Twelfth Year of Crisis, Top United Nations Officials Urge More Resources, Focus on Conflict, 26 april 2022

103 UNHCR, *Syria Regional Refugee Response Jordan*, 31-03-2021

104 Roya News, *Around 41,000 Syrian refugees left Jordan voluntarily for Syria since 2018*, 02-01-2022

105 Jordan News, *96% of Syrian refugees 'do not see themselves returning next year'* — UNHCR, 02-01-2022

106 UNHCR en NAMA, *Perception of Refugees in Jordan Survey (Wave III)*, December 2021

107 UNHCR Jordan, *64 percent of refugees in Jordan survive on less than 3 dinar a day*, 30-03-2022

108 MEMO, *Turkey, Jordan agree to cooperate in the voluntary return of Syria refugees*, 02-03-2022

109 UNHCR, *Jordan issues record number of work permits to Syrian refugees*, 25-01-2022

110 UNHCR, *Syria Regional Refugee Response Lebanon*, 31-01-2022

111 WFP, *Syrian refugees feel the heat of Lebanon's economic woes*, 19-01-2022; Al-Jazeera, *Ramadan 2022: Syrian refugees struggle in cash-strapped Lebanon*, 13-04-2022

112 Norwegian Refugee Council, *Lebanon: Syrian refugees face evictions as they take desperate measures to survive the winter*, 11-02-2022

113 Al-Masareq, *Darkness falls for Syrian refugees in Lebanon's Bekaa Valley*, 29-03-2022

114 Refugee Protection Watch, *"I have not known the taste of safety for ten years"*, november 2021

3.5.4 Turkije

Na 4,5 jaar voorarrest werd Osman Kavala, de Turkse filantroop en bekendste gewetensgevangene, op 25 april veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf zonder voorwaardelijke vrijlating. Hij werd veroordeeld vanwege zijn vermeende betrokkenheid bij de Geziprotesten in 2013. Volgens het EHCR was er onvoldoende bewijs voor de aanklacht en was zijn arrestatie "een poging om dissidenten het zwijgen op te leggen".¹¹⁵

In aanloop naar de parlements- en presidentsverkiezingen van 2023 verlaagde het Turkse parlement de kiesdrempel van 10% naar 7%. De maatregel wordt gezien als poging de MHP-AKP alliantie te versterken.¹¹⁶

De Turkse inflatie steeg in maart naar 61%, mede veroorzaakt door het economische beleid van Erdogan en de Russische invasie in Oekraïne.¹¹⁷

Bij invallen in het hele land werden personen gearresteerd die banden zouden hebben met de Gülenbeweging.¹¹⁸

De Turkse regering wil de buitenlandse bevolking in stedelijke districten in het hele land beperken tot maximaal 25%.¹¹⁹ De Human Rights Association (IHD) meldde dat een Syrische vluchteling is vermoord bij een racistische aanslag in Istanbul.¹²⁰ Syrian Observatory for Human Rights (SOHR) meldde dat de Turkse autoriteiten op 28 januari ongeveer 150 Syrische vluchtelingen deporteerden na arrestaties in Istanbul. Onder de vluchtelingen zouden ook mensen zijn met een officiële verblijfsvergunning voor Turkije, onder wie studenten aan Turkse universiteiten. Sommige van de gedeporteerde vluchtelingen zeiden dat ze voordat ze werden gedeporteerd door de politie waren gedwongen Turkse documenten te ondertekenen die ze niet konden lezen.¹²¹ In de aanloop naar de verkiezingen van volgend jaar wordt de roep om Syrische vluchtelingen terug te sturen groter, vooral onder invloed van de verslechterende economische situatie in het land. De oppositie haakt hierop aan en Syrische vluchtelingen voelen zich steeds minder op hun gemak: zij kunnen geen asiel aanvragen en genieten alleen een tijdelijke bescherming.¹²²

115 BBC, [Osman Kavala: Turkish activist sentenced to life in prison](#), 25-4-2022; NRC, [Geen snipper bewijs, toch moet zakenman Kavala levenslang de cel in](#), 25-4-2022

116 Al Monitor, [Turkey revises election law in risky bid to block breakaway conservatives](#), 4-4-2022

117 Al Monitor, [Turkey inflation hits 61% as fallout from Ukraine war continues](#), 4-4-2022

118 DailySabah, [Turkey issues arrest warrants against 12 for FETÖ links](#), 2-2-2022; Daily Sabah, [105 arrested in operations against FETÖ across Turkey](#), 8-3-2022

119 Stockholm Center for Freedom, [Turkish Interior Ministry introduces new plan to set 'migrant quota' in cities](#), 25-2-2022

120 ANF, [Another refugee from Syria murdered in Turkey](#), 11-1-2022

121 SOHR, [Dangerous escalation | Turkey forcibly departs 150 Syrian refugees including university students](#), 31-1-2022

122 Algemeen Dagblad, [Turkije wil de syriërs het liefst snel terugsturen](#), 9 juni 2022

4 (Beleids)ontwikkelingen in de EU

In dit hoofdstuk staan ontwikkelingen die plaatsgevonden hebben in het eerste tertaal van 2022 in de EU en van invloed zouden kunnen zijn op de asielinstroom naar Nederland, op de korte dan wel lange termijn. Er is onderscheid gemaakt tussen ontwikkelingen in Nederland, in andere EU-lidstaten en op EU-niveau. Voorbeelden van ontwikkelingen zijn beleidsontwikkelingen, politieke ontwikkelingen, maatschappelijke ontwikkelingen en juridische ontwikkelingen.

4.1 (Beleids)ontwikkelingen in Nederland

Beoordeling asielaanvragen

In het eerste tertaal van 2022 zijn voor enkele landen besluit- en vertrekmoratoria afgekondigd dan wel verlengd. Een besluitmoratorium kan mogelijk ontmoedigend werken voor het aanvragen van asiel, terwijl een vertrekmoratorium juist een *pull* factor kan zijn.¹²³ Het gaat om de volgende landen en toepassingsgebieden:

- **Afghanistan:** het besluit- en vertrekmoratorium dat was ingesteld in reactie op de situatie in Afghanistan eind augustus 2021 is eind februari 2022 met een half jaar verlengd.¹²⁴
- **Sudan:** in reactie op een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in het hoger beroep van drie Sudanese vreemdelingen in december 2021 heeft de Staatssecretaris per februari 2022 een besluit- en vertrekmoratorium voor een half jaar afgekondigd voor politieke activisten uit Sudan.¹²⁵
- **Oekraïne:** in reactie op de inval van Russische troepen in Oekraïne op 24 februari 2022 heeft de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid een besluit- en vertrekmoratorium ingesteld voor een half jaar voor asielzoekers met de Oekraïense nationaliteit.¹²⁶

Eind maart heeft de Staatssecretaris het nareisbeleid aangepast naar aanleiding van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State over een aanvraag voor gezinshereniging in het kader van nareis. De wijzigingen zien op de benodigde documenten, evenredige eisen aan bewijs en het aantonen van de gezinsband. Ook moet de IND voortaan in iedere zaak expliciet kenbaar maken of er aanleiding bestaat om het voordeel van de twijfel te gunnen aan de vreemdeling.¹²⁷ Tot slot worden nareisaanvragen van minderjarige kinderen met een vergunning waarbij de wettelijke beslistermijn is overschreden, enkel nog beoordeeld op de situatie zoals deze was ten tijde van indiening van de nareisaanvraag.¹²⁸ Het gewijzigde nareisbeleid kan beschouwd worden als een versoepeling en kan daardoor mogelijk een *pull* factor zijn voor vreemdelingen die gezinshereniging willen aanvragen.

Opvang

Het tekort aan opvangplekken voor aanvragers van asiel dat in de vorige Migratieradar al benoemd werd, houdt ook in het eerste tertaal van 2022 aan. Het gaat daarbij om opvangplekken voor asielzoekers uit andere landen dan Oekraïne. Met name de nachtopvang in het aanmeldcentrum Ter Apel zit al geruime tijd overvol. Gemeenten en veiligheidsregio's werken samen om ruimte te maken voor de opvang van asielzoekers elders, maar de extreme druk op Ter Apel houdt aan.¹²⁹

Opvang Oekraïense ontheemden

Oekraïense ontheemden kunnen op basis van een Schengenvisum en ook visumvrij Nederland inreizen en na een verblijf van 90 dagen dit eenvoudig verlengen met nog eens 90 dagen.¹³⁰ Na de activering van de EU-Richtlijn Tijdelijke bescherming voor ontheemden uit Oekraïne (zie onder) op

¹²³ Het instellen van een besluitmoratorium betekent dat de wettelijke beslistermijn van lopende asielaanvragen worden verlengd met een periode van een jaar. Met een vertrekmoratorium worden uitgeprocedeerde asielzoekers afkomstig uit het desbetreffende land en die onder het toepassingsgebied vallen, niet verplicht om terug te keren naar het land van herkomst.

¹²⁴ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 23 februari 2022, 19367, nr. 2825.

¹²⁵ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 24 februari 2022, 19367, nr. 2821.

¹²⁶ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 28 februari 2022, 19367, nr. 2822.

¹²⁷ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 22 maart 2022, 19367, nr. 2835.

¹²⁸ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 19 april 2022, kenmerk 3891088.

¹²⁹ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 29 maart 2022, 19367, nr. 2838.

¹³⁰ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 2 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2823.

4 maart is een nieuw registratieproces gestart voor ontheemden uit Oekraïne die zich in Nederland meldden bij de gemeente.¹³¹

Het kabinet bood opvang en ondersteuning aan ontheemden uit Oekraïne aan. Deze opvang bestond uit drie fases. De eerste fase bestond uit een uitbreiding van 2000 opvangplekken door gemeenten ondersteund door veiligheidsregio's, Defensie en maatschappelijke organisaties.¹³² In de tweede fase moesten de veiligheidsregio's voor eind maart de realisatie van opvanglocaties voor minimaal 1.000 vluchtelingen per regio coördineren, totaal waren dit 50.000 opvangplekken. De derde fase bevatte het 'Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen', waarbij ingezet werd op een samenwerking tussen het Rijk en maatschappelijke spelers, private sectoren en andere partijen, om zo de opvang voor de langere termijn te borgen.¹³³

Eind april meldde de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid dat er nog eens 25.000 additionele noodopvangplekken nodig waren om de vluchtelingenstroom uit Oekraïne op te vangen. Er zaten op dat moment ongeveer 30.000 ontheemden uit Oekraïne in de noodopvang, terwijl er ongeveer 40.000 bedden beschikbaar waren en de gemiddelde instroom per week 4.500 bedroeg. De Staatssecretaris verzocht burgemeesters en voorzitters van de Veiligheidsregio's om het totaal van 75.000 opvangplaatsen voor 23 juni te realiseren, waarbij de recent opgerichte Nationale Opvang Organisatie (NOO) hen desgewenst kon bijstaan.¹³⁴

Het kabinet heeft in april positief gereageerd op het verzoek van Moldavië en de Europese Commissie om 500 ontheemden uit Oekraïne naar Nederland over te brengen. De IND heeft begin april een eerste bezoek gebracht aan Moldavië, o.a. om te identificeren welke ontheemden willen overkomen. Dit heeft vooralsnog slechts een klein aantal aanmeldingen opgeleverd.¹³⁵

Afghaanse evacués

Het ministerie van Buitenlandse Zaken meldt dat Afghanen die in aanmerking komen voor een verblijf in Nederland, maar eerder niet naar Nederland konden reizen vanwege het ontbreken van een paspoort, binnenkort alsnog via Pakistan kunnen worden overgebracht. Dit komt doordat de Pakistaanse president Shahbaz Sharif onlangs een nieuw visabeleid heeft goedgekeurd. Het gaat om een groep van een rond de duizend personen.¹³⁶

Wijzigingen landenbeleid

Voor enkele landen is het landenbeleid gewijzigd en komen er meer groepen in aanmerking voor bescherming in Nederland, wat een mogelijke pull factor voor nieuwe asielaanvragen kan zijn. De belangrijkste uitbreidingen betreffen:

- **Egypte:** LHBTI's, journalisten, mensenrechtenverdedigers, politiek opposanten en activisten met kritiek op de autoriteiten zijn aangemerkt als risicogroep.¹³⁷
- **Somalië:** personen die werken bij, of door Al-Shabaab geassocieerd worden met, de overheid, AMISOM of andere internationale actoren in Zuid- en Centraal-Somalië zijn voortaan aangemerkt als risicogroep. Een andere risicogroep betreft leiders van clans die de regering of verkiezingen (onder)steunen en andere vooraanstaande personen in Somalië met groot publiek bereik die zich openlijk uitspreken tegen Al-Shabaab.¹³⁸

¹³¹ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 17 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2834.

¹³² Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 2 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2828; Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 8 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2829.

¹³³ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 8 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2829.

¹³⁴ Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 29 april 2022, kenmerk 3989916.

¹³⁵ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 26 april 2022, kenmerk 3981195.

¹³⁶ Nu.nl, [Nederland evacueert binnenkort opnieuw grote groep Afghanen](#)

¹³⁷ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 11 februari 2022, 19637, nr. 2818.

¹³⁸ Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 4 maart 2022, 19637, nr. 2827.

4.2 (Beleids)ontwikkelingen in andere EU-lidstaten

Denemarken

Denemarken is op 20 april in gesprek gegaan met de Rwandese regering om asielzoekers in Rwanda op te vangen waar zij de asielprocedure mogelijk zullen doorlopen.¹³⁹ Het VK heeft al op 14 april in het kader van de *Nationality and Borders Bill* een MoU met de Rwandese regering ondertekend. Met deze migratiedeal worden 'kansloze asielaanvragers' die via het Kanaal illegaal het VK binnenkomen naar Rwanda gestuurd, alwaar hun asielverzoek wordt behandeld. Het doel van de onderliggende wet is om asielzoekers te ontmoedigen om een aanvraag te doen in het VK en om de toenemende stroom Kanaalmigranten tegen te gaan.¹⁴⁰ Medio mei heeft het VK de eerste vijftig asielzoekers aangewezen die naar Rwanda gestuurd worden. Volgens premier Johnson zullen zij eind mei naar Rwanda gestuurd worden, mits er geen verdraging is in verband met juridische procedures.¹⁴¹ Denemarken is sinds vorig jaar, na het aannemen van een wet die asielopvang buiten Europa toelaat, actief op zoek naar migratiepartnerschappen om deze wet te faciliteren.¹⁴² Als de plannen van het VK en Denemarken daadwerkelijk (op grote schaal) uitgevoerd gaan worden, zou dat kunnen leiden tot een toename van het aantal asielaanvragen in andere Europese landen, waaronder Nederland.

België

Op 19 januari heeft de rechtbank van eerste aanleg de Belgische staat en nationale asieldienst genaamd Fedasil veroordeeld voor het wanbeleid met betrekking tot duizenden asielaanvragen en ontoereikende opvangvoorzieningen eind vorig jaar.¹⁴³ In totaal waren er tien organisaties, die de belangen van de asielzoekers representeerden, die het kort geding hadden aangespannen.¹⁴⁴ De rechtbank oordeelde dat voor elke werkdag dat tenminste één persoon geen asiel kon aanvragen Fedasil 5000 euro moet betalen.¹⁴⁵ Naar aanleiding van herhaalde praktijken hebben verschillende humanitaire organisaties om een verhoging van de dwangsommen gevraagd.¹⁴⁵ De voortdurende gebreken met betrekking tot asiel aanvraag en opvang zou een push factor kunnen zijn voor asielzoekers om naar andere Europese landen, waaronder Nederland door te reizen.

Spanje

Begin februari kondigde Spanje aan voor het eerst sinds december 2020 weer repatriërvluchten voor Marokkaanse migranten te organiseren. Het eerste vliegtuig, met aan boord een groep van 20 migranten die eerder per boot de oversteek richting de Canarische eilanden hadden gemaakt, vertrok op 22 maart in de richting van de Westelijke Sahara. De hervatting van deze vluchten volgde kort na het bericht dat Spanje de Marokkaanse autonomie in de Westelijke Sahara wil steunen.¹⁴⁶ Als repatriëringen op grote schaal kunnen worden uitgevoerd, kan dit er toe leiden dat asielzoekers een andere route en/of eindbestemming kiezen.

Portugal

Op 12 januari hebben Portugal en Marokko een migratieovereenkomst getekend, welke verblijf en werkgelegenheid voor Marokkaanse arbeiders in Portugal zal faciliteren. De overeenkomst heeft

139 Reuters, *Denmark in talks with Rwanda on transfer of asylum-seekers*, 20 april 2022, geraadpleegd op 19 mei 2022.

140 Electronic Immigration Network, *Why the UK-Rwanda Asylum Deal Risks Harming Global Standards*, 23 april 2022, geraadpleegd op 11 mei 2022; Volkskrant, *VK sluit omstreden migratiedeal met Rwanda: 'kansloze asielzoekers' gaan daarheen*, 14 april 2022, geraadpleegd op 11 mei 2022.

141 NOS, *VK wijst eerste migranten aan om asielprocedure in Rwanda af te wachten*, 15 mei 2022, geraadpleegd op 16 mei 2022.

142 NOS, *Denemarken wil asielzoekers buiten Europa gaan opvangen*, 30 juni 2021, geraadpleegd op 19 mei 2022.

143 Mail van ECRE, *Weekly bulletin*, 28 januari 2022, geraadpleegd op 18 mei 2022.

144 De Standaard, *Belgische Staat en Fedasil veroordeeld voor slechte aanpak opvangcrisis*, 21 januari 2022, geraadpleegd 19 mei 2022.

145 Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Belgische Staat veroordeeld voor gebrekkige opvang van asielzoekers*, 8 februari 2022, geraadpleegd op 19 mei 2022.

146 El País, *España retoma los vuelos de repatriación de inmigrantes marroquíes*, 21 maart 2022, geraadpleegd op 12 mei 2022; La Vanguardia, *España apoya el plan marroquí para el Sáhara para restablecer relaciones con Rabat*, 18 maart 2022, geraadpleegd op 12 mei 2022.

enerzijds als doel om de samenwerking tussen de twee landen te verbeteren en anderzijds het doel om reguliere migratie te regelen en de tekorten op de Portugese arbeidsmarkt aan te vullen.¹⁴⁷

Italië

Italië heeft op 28 januari 42 miljoen euro aan materieel gefinancierd om irreguliere migratie in Libië te bestrijden. Onder dit materieel vallen reserveonderdelen voor schepen, mobiele reparatiewerkplaatsen, mobiele administratieve kantoren en logistieke ondersteuning bij zoek- en reddingsoperaties. De levering van dit materieel maakt deel uit van het EU-project 'Supporting the Integrated Border and Migration Management in Libya' onder het EU-noodtrustfonds voor Afrika.¹⁴⁸

Griekenland

In een historisch besluit heeft een rechtbank in Thessaloniki de Griekse staat aansprakelijk gesteld voor de uitbraak van brand in een kamp waarbij twee kinderen van een Syrische familie ernstig verwond raakten. De argumentatie van de Griekse staat, dat de vluchtelingen zelf verantwoordelijk waren voor de brand, werd verworpen door de rechtbank die de wettelijke verplichting van de staat om adequate en veilige opvangvoorzieningen aan te bieden benadrukte.¹⁴⁹ Momenteel stuurt Nederland statushouders niet zomaar terug naar Griekenland vanwege de erbarmelijke situaties in de kampen. Het is de hoop dat deze uitspraak zal leiden tot een versterking van de kwaliteit van de opvang in Griekenland. Dat kan een positief effect hebben op het kunnen terugzenden van Griekse statushouders naar Griekenland.

Verder heeft de Griekse Minister van Migratie eind mei aangekondigd dat de grens met Turkije verder zal worden afgesloten door het huidige hek van 35 kilometer met nog 80 kilometer te verlengen.¹⁵⁰

Polen

Als reactie op het inzetten van migranten als drukmiddel door Belarus is Polen op 25 januari begonnen aan de bouw van een 180 km lange muur langs de grens tussen de twee landen. De muur zou illegale migratie vanuit Belarus naar Polen moeten voorkomen en dient in juni af te zijn.¹⁵¹ Ook in het eerste tertaal van 2022 heeft Belarus migratie gebruikt als drukmiddel, zo zijn op 5 maart tientallen en 22 maart honderden mensen hardhandig naar de Poolse grens gestuurd na ontruiming van verschillende kampen.¹⁵²

Litouwen

Litouwen heeft op 5 januari de noodtoestand opgeheven, deze werd in augustus vorig jaar opgeroepen in verband met de toestroom vluchtelingen en migranten vanuit Belarus.¹⁵³ Hoewel de spanningen op de grens met Belarus grotendeels zijn gede-escaleerd worden er nog steeds pushbacks vernomen vanuit Litouwen, maar ook vanuit andere landen zoals Letland en Polen.¹⁵⁴

Overig

Eind februari / begin maart hebben Polen, Roemenië, Slowakije en Tsjechië verzocht om alle inkomende Dublinoverdrachten op te schorten in reactie op de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne. Hierdoor is er sprake van een feitelijk overdrachtsbeletsel. Wel kunnen in Roemenië urgente zaken worden voorgelegd voor overdracht. Indien in individuele zaken de uiterste overdrachtstermijn verstrijkt, heeft dat in die zaken tot gevolg dat een overdracht niet meer mogelijk is en de betreffende personen toegelaten dienen te worden tot de Nederlandse asielprocedure.¹⁵⁵ Deze ontwikkeling kan aanleiding zijn voor asielzoekers om vanuit het oosten van Europa door te reizen naar meer westelijk gelegen landen.

147 Schengen visa info, *Portugal & Morocco Sign Agreement on Employment & Stay of Moroccan Workers in Portugal*, 13 januari 2022, geraadpleegd op 19 mei 2022.

148 Africa express, *Libia: l'Italia finanzia i centri dei migranti: Amnesty denuncia violenze "agghiaccianti"*, 12 februari 2022, geraadpleegd op 19 mei 2022.

149 Mail van ECRE, *Weekly bulletin*, 11 februari 2022, geraadpleegd op 18 mei 2022.

150 AD, *Griekenland sluit grens met Turkije verder af, terwijl spanningen oplopen*, 29 mei 2022, geraadpleegd op 31 mei 2022.

151 Europa Nu, *Polen begint aan bouw permanente muur langs grens Belarus*, 25 januari 2022, geraadpleegd op 16 mei 2022.

152 NOS, *Belarus ontruimt migrantenkamp, duwt mensen de Poolse grens over*, 22 maart 2022, geraadpleegd op 16 mei 2022.

153 Mail van ECRE, *Weekly bulletin*, 14 januari 2022, geraadpleegd op 18 mei 2022.

154 Infomigrants, *EU and UNHCR raise alarm over pushback methods in Poland, Latvia and Lithuania*, 14 januari 2022, geraadpleegd op 16 mei 2022.

155 Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 17 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2834.

4.3 (Beleids)ontwikkelingen op EU-niveau

Mechanism for the External Dimension of Migration (MOCADDEM)

Op 12 januari heeft de Raad van de EU de 'Operational Coordination Mechanism for the External Dimension of Migration' (MOCADDEM) opgericht, wat zich richt op derde landen en de coördinatie van externe migratie. Het voorzitterschap van de Raad van de EU kan een MOCADDEM-rondetafel bijeenroepen waarin het de bedoeling is dat de aanpak richting derde landen wordt geoperationaliseerd, in afstemming met het Comité van Permanente Vertegenwoordigers.¹⁵⁶

European Union Agency for Asylum (EUAA)

Op 19 januari is EASO omgevormd tot de 'European Union Agency for Asylum' (EUAA). De EUAA is een volwaardig agentschap met een uitgebreider mandaat dan EASO had. EUAA zal operationele ondersteuning bieden, een pool van 500 asielsdeskundigen creëren, lidstaten ondersteunen met opleiding en praktische zaken omtrent asiel, samenwerking met derde landen versterken, een 'independent Fundamental Rights Officer' aanwijzen, en een monitor mechanisme introduceren.¹⁵⁷

Richtlijn tijdelijke bescherming Oekraïners

De EU heeft op 4 maart 2022 de Richtlijn Tijdelijke Bescherming geactiveerd. Mensen die het conflict in Oekraïne ontvluchten krijgen hierdoor bescherming in een EU-lidstaat voor de duur van een jaar, met mogelijkheid tot verlenging tot drie jaar. Volgens de Richtlijn hebben tijdelijk beschermde recht op onder meer fatsoenlijk onderdak, levensonderhoud, medische zorg, en onderwijs. Ook biedt de richtlijn het recht op gezinshereniging en specifieke regels voor niet-begeleide minderjarigen.¹⁵⁸ Naast Oekraïners is de Richtlijn ook van toepassing op bepaalde categorieën derdelanders die in Oekraïne verblijf hadden. Dit geldt in de eerste plaats voor derdelanders (en staatlozen) die in Oekraïne een asielstatus hadden. Lidstaten kunnen zelf besluiten om deze groep verder uit te breiden naar andere derdelanders met legaal verblijf in Oekraïne.¹⁵⁹

Bij de activering van de Richtlijn is afgesproken dat lidstaten de binnende de Unie doorreizende begunstigen van tijdelijke bescherming in beginsel niet terugsturen naar de lidstaat die de bescherming had verleend.¹⁶⁰

Op 1 maart heeft de Europese Commissie in haar reactie op het conflict ook 500 miljoen euro uit de EU-begroting ter beschikking gesteld voor humanitaire noodhulp. Naast de militaire steunpakketten is dit geld onder meer gericht op de verzorging van ontheemden.¹⁶¹

Overig

Eind vorig jaar heeft UNHCR haar evacuatievluchten vanuit Libië hervat. Op 30 maart zijn er 119 asielzoekers geëvacueerd naar Rwanda.¹⁶² Verder hebben UpRights, Adala for All, and StraLi bewijs van misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden in Libië op 17 januari voorgelegd aan het internationaal strafhof die een onderzoek is gestart.¹⁶³ Dit zou in de toekomst gevolgen kunnen hebben voor de beoordeling van de asielaanvragers met Libië als herkomst of transit land.

156 Strada lex, *Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/60 van de Raad van 12 januari 2022 betreffende het operationeel coördinatiemechanisme voor de externe dimensie van migratie*, 12 januari 2022, geraadpleegd op 24 mei 2022.

157 ECRE, *Weekly bulletin*, 21 januari 2022, geraadpleegd op 18 mei 2022.

158 Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 8 maart 2022, 32317 / 36045, nr. 750.

159 Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 17 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2834.

160 Brief van de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid van 17 maart 2022, 19367 / 36045, nr. 2834.

161 Europa Nu, *EU reserveert 500 miljoen euro voor humanitaire hulp Oekraïne*, 1 maart 2022, geraadpleegd op 23 mei 2022.

162 UNHCR, *First evacuation flight of 2022 from Libya to Rwanda*, 30 maart 2022, geraadpleegd op 23 mei 2022.

163 Justice in conflict, *Crimes against migrants and asylum seekers in Libya: Here's how the ICC Has Jurisdiction*, 6 mei 2022, geraadpleegd op 24 mei 2022.

Bijlage I Het gebruik van migratie- en asielfdata

De statistische gegevens in deze migratieradar zijn voor het merendeel afkomstig van UNHCR, Eurostat en BIC. Het gebruik van deze gegevens is primair bedoeld om trends weer te geven. Statistische data kunnen geen precies beeld geven van aantallen asielaanvragen of van de dynamiek van migratie-routes:

Eurostat data zijn afkomstig van de 27 lidstaten en zijn in toenemende mate vergelijkbaar (en geharmoniseerd) in de afgelopen jaren. De data zijn echter nog steeds niet zonder meer vergelijkbaar vanwege verschillen in bronnen, definities, en in methodes van verzamelen tussen de lidstaten. Bovendien worden Eurostat gegevens uitgebracht met een onvermijdelijke vertraging van twee maanden, veroorzaakt door de administratie van asielaanvragen en de correctie van de statistische data.

UNHCR waarschuwt dat personen in meerdere EU landen tegelijkertijd een asielaanvraag open hebben staan, waardoor aantallen asielzoekers per land mogelijk incorrect worden weergegeven. De registratie van emigratie of vertrekdata is vaak zeer onvolledig.